

V I E N Y B Ė

1886 ★ OLDEST LITHUANIAN NEWSPAPER IN THE WORLD ★ 1984

98 M. 3 N.

192 Highland Blvd.
Brooklyn, N. Y. 11207

1984 M. KOVO [MARCH] 15 D.

Telephone
[212] 277-7257

50 CENTU

MIRĖ VIENYBĖS LEIDĖJA VALERIJA TYSLIAVIENĖ

VALERIJA VAIVADAITĖ-TYSLIAVIENĖ
1914–1984

Vasario 18 d. 12 val. 15 min. naktį, artrito ir emfazimos ilgokai kankinta, širdies priepuolio ištikta, mirė **Vienybės** laikraščio ilgametė leidėja Valerija Tysliaviene. Velionė buvo gimusi 1914 metais gruodžio 9 dieną Philadelphijoje. Iš pat jaunų dienų buvo linkusi menui, muzikai, grožiui. Studijavo klasišką muziką. Muzikos pasaulyje buvo pripažinta kaip išsilavinusi pianistė.

Jos gyvenimas buvo margas. Tėvai jaunutę nuvežė į Lietuvą, Vilniuje mokėsi lietuvių mokykloje, vėliau Vytauto Didžiojo gimnazijoje, ir visą laiką mokėsi pianu skambinti.

Grįžusi į JAV studijas tęsė toliau.

Atsikėlus į New Yorką, tebetęsė piano studijas, bet pragyvenimo šaltiniui papildyti buvo priversta dalį savo laiko skirti biznio administravimo studijoms kolegijoje. Pradžioje duoną pelnėsi daugiau iš muzikinių pajamų, o vėliau, įsisteigusi savo agentūrą New Yorko muzikos centre Carnegie Hall name, pradėjo dirbti kaip administratorė ir raštinės vedėja buvusio Toscanini orkestro Symphony of the Air, kuriam tada vadovavo kompozitorius Don Gillis. Aktyviai dalyvavo parengiant to orkestro "Good Will" kelionei į Tolimuosius Rytus.

★ ★ ★

Su vyru Juozu Tysliava Brooklyne perėmusi **Vienybę**, šio laikraščio vardu suruošė eilę koncertų New Yorke, Philadelphijoje ir kituose miestuose. Didžiuosiuose koncertuose reikėsi Amerikos lietuvių ir Lietuvos žymūs artistai. Ji padėjo pasaulį supažindinti su lietuvių ir Pabaltijo kraštų muzika.

Jos rūpesčiu Amerikos lietuviai ir svetimtaučiai pamatė ir išgirdo žymiuosius lietuvių tautinio meno atlikėjus — Alfonso Mikulskio vadovaujamą Ciurlionio ansamblių ir Stepo Sodeikos vadovaujamą Dainavos ansamblių pirmą kartą tokiose žymiose Amerikos muzikos salėse kaip New Yorko Carnegie Hall, Town Hall ir Philadelphijos Academy of Music.

Ji yra išleidusi ir muzikos plokštelių. Jų tarpe—M. K. Ciurlionio simfoninė poema "Miškas", Lietuvos, Latvijos ir Estijos himnai, kurie ir dabar plačiai naudojami parengimuose ir per radiją. Jos rūpesčiu New Yorke išleistas ir Vilniuje gyvenančio kompozitoriaus Vytauto Klovos "Pilėnų" operos albumas.

★ ★ ★

Velionę gyvai prisimena ne vienas amerikiečių muzikų, su kuriais jai yra tekę savo profesiniame darbe susitikti, nes tai rodė gausios užuojautos, suplautosios į **Vienybės** pastogę, po to, kai tik New York Times ir kiti laikraščiai pranešė apie jos mirtį. **Vienybei** užuojautų prisiuntė ir eilė lietuvių spaudos, muzikos ir visuomenės darbuotojų, su kuriais velionei teko dirbti per visą jos gyvenimą. Velionės pageidavimu jos draugai ir gerbėjai vietoje gėlių prašė skirti paramą mūsų spaudai, radijui, ir ypač lietuviškos spaudos močiutei **Vienybei**.

Vienybeje ji dirbo įvairius darbus per 50 metų, tikėdamasi dar gyventi ir dar dirbti bent iki **Vienybės** 100 metų sukakties, įvyksiančios 1986-aisiais metais, per paskutinius trejus metus jau negaludama. Deja, užmerkė akis, **Vienybei** išėdinėjant 98-uosius metus.

★ ★ ★

Su Valerija Tysliaviene atsisveikinimas įvyko vasario 20 d. 11 val. ryto Fresh Pond Krematoriume, Middle Village, N. Y. Amžinam poilsiui pelenai bus palaidoti galbūt giminės Philadelphijos šeimos kapuose, bet greičiau Lietuvoje, jos numylėtam Vilniuje, kuriame praleido dalį gražiausių jaunystės dienų. Kremacijos reikalus sutvarkė laidotuvių direktorius Baltron-Baltrūnas.

★ ★ ★

Šeimos vardu atsisveikinimui vadovavo velionės brolis Antanas Vaivada. Kelių lietuvių ir amerikiečių organizacijų vardu atsisveikinimo žodžius išreiškė Bronė Spūdienė, SLA vardu — sekretorė Genovaitė Meiliūnienė ir prof. dr. Jokūbas Stukas, vedėjas radijo programų — lietuviškai iš WEVD stoties ir angliškai iš Seton Hall universiteto.

Prof. dr. Stukas pasiūlė sudaryti vąj, kurio tikslas per dvejus metus, t. y., iki **Vienybės** šimtmetinės sukakties, sutelkti laikraščiu leisti \$100,000, ir pats įteikė \$100 čekį. Taip pat pažadėjo visus aukotojus nemokamai skelbti per savo radiją.

★ ★ ★

Liko liūdintis sūnus Juozas Natangas su žmona Coral ir sūneliu Aleksandru; Floridoj, Deltona miestelyje gyvenanti sesuo Elena Vainiūnienė; brolis Antanas Vaivada, McLean, Virginia, prie Washingtono, ir kita sesuo — Ona Vaivadaite, **Vienybės** spaustuvės raidžių rinkėja. Taip pat liko velionės Valerijos vyras Jonas Valaitis. Jiems visiems tenka pagrindinė našta **Vienybę** išlaikyti.

★ ★ ★

To darbo imamės, ypatingai turėdami mintyje velionės troškimą, kuriuo ji visą laiką, tiek sveika būdama, tiek sirgdama, gyveno, kad **Vienybė** sulauktų savo šimto metų sukakties. Tai sukakčiai paminėti ji ir darbus planavo ir tarėsi su artimaisiais bendradarbiais, kaip juos įvykdyti.

Tam darbui ryžtamės, nes jam skatina ir palankūs **Vienybės** rėmėjų ir skaitytojų atsiliepimai, jų nuoširdžios užuojautos, jų moralinė ir materialinė parama. Jau eilė vienybiečių pasekė prof. dr. Jokūbo Stuko pasiūlymu, prisiūsdami po šimtinių **Vienybės** šimto metų sukakties fondui. Tikimės, kad tuo keliu pasuks ir daugiau mūsų skaitytojų ir rėmėjų.

Svarbi yra ir bendradarbių talka. Atsiliepė ir jų nemažai, prisiūsdami ne tik užuojautos žodžių, bet ir savo rašinių, kuriais galėsime užpildyti **Vienybės** puslapius, kad ji būtų įdomesnė ir tuo pačiu dar tampriau apjungtų mus visus, kurie mylime lietuvišką spausdintą žodį ir suprantame jo reikšmę mūsų tautos gyvenime.

Kad tik mums užtektų sveikatos tiems pasiryžimams įvykdyti!

Vienybė is published twice a month at 192 Highland Boulevard, Brooklyn, N. Y. 11207. Second Class postage paid at Brooklyn, N. Y. Postmaster: Send address changes to Vienybė, 192 Highland Boulevard, Brooklyn, N. Y. 11207.

Subscription per year \$10.00. By First-Class mail \$25.00.

Staff: Editor: Jonas Valaitis; Business Manager and Photo editor: Joseph N. Tysliava; Layout: Edmund Vaičiulis; Composition: Anne Waivada.

Contributing editors and writers: Dr. Algirdas Budreckis, Demie Jonaitis, Charles P. Kal, Jonas Kiznis, Juozas Kreivėnas, Salomeja Narkeliūnaite, Edvardas Sulaitis, Vytautas Zalatorius.

Dar vienas smūgis Vienybei!

Buvau pasirošęs rašyti dar apie vieną Vienybės gimtadienį — mat vasario 10 d. Vienybei suėjo 98-eri metai amžiaus. Tai brandi amžiaus sukaktis, apie kurią norėjau dar kartą pakalbėti, belaukiant laikraščio šimtmečio minėjimo.

Apie šį minėjimą dažnai laišku ar telefonu pakalbėdavau su Vienybės leidėja Valerija Tysliavine, kuri, turbūt, labiau negu kitas žmogus pasaulyje, šios sukakties laukė. Ji 1961-aisiais metais, kuomet mirė Juozas Tysliava, perėmė sunkų laikraščio leidimo darbą, kurį tempė net 22 metus, ir nežinia kiek laiko būtų dar tai dariusi, jeigu nelauktoji mirtis nebūtų nutraukusi gyvenimo siūlo, jeigu ne vasario 18-osios naktis, kuomet Valerija iškeliavo taip užtarnauto poilsio, kurio jau ilgą laiką gyva būdama neturėjo. Vasario 18-sios naktį paskambino red. Jonas Valaitis, kuris šią liūdną bei skaudžią naujieną pranešė.

Nežiūrint, kad Valerijos sveikata daugelį metų nebuvo stipri, ji vis atlikdavo nemažą darbą, o daugiausia rūpinosi Vienybe. Vienybės įstaiga turėjo eilę spaudos darbų iš pajamų apmokėdavo laikraščio dalį išlaidų. Bet kai atsigulė ligoninėj sausio mėnesį, buvo aišku, jog ilgai gyventi negalės, Tačiau vistiek buvo galvojama, kad dar bent pavasario sulauks. Bet vasario 18 d. naktį ji užmigo amžinu miegu.

☆ ☆ ☆

Amžinos atminties Valeriją teko pažinti daugelį metų, nežiūrint, jog gyvenau tolokai nuo jos gyvenamosios vietos. Tačiau ta pažintis atsirado Vienybės pagalba.

Dar poetui ir Vienybės redaktoriui Juozui Tysliavai esant gyvam, porą kartų teko lankytis Vienybės patalpose ir kalbėtis dėl bendradarbiavimo šiame laikraštyje. Ten ir pirmą kartą sutikau Valeriją, kuri tuomet laikraštyje dirbo techniška darba.

Kuomet nelauktai Juozas Tysliava mirė aš buvau vienas pirmųjų spaudos darbuotojų, kuris prižadėjau vienai likusiai Vienybės leidėjai talką. Kuomet kiti, patyrę Vienybės priešų klastingumą ir apgaulę, iš Vienybės bendradarbių eilių išlakstė, mes likusieji turėjome kelis kartus sunkiau dirbti.

Ir kuomet amžinos atminties Valerija pasiskųsdavo skaudžia leidėjos dalia, kartu su ja pergyvenome ir piktų žmonių paniekinimus, vis galvodami, kad tie menkos moralės asmenys kada nors susipras. Taip ir buvo, tačiau pasėta šmeižtų prieš Vienybę piktžolė viešai nebuvo išrauta, ir ji kai kuriuose ir toliau tebelieka kaip gėdingas simbolis laisvės krašte Amerikoje.

☆ ☆ ☆

Ant mano stalo daug Valerijos laiškų Vienybės klausimais. Nežiūrint, jog didžiąją savo gyvenimo dalį praleido Amerikoje, tačiau ne tik kalbėjo, bet taip pat ir puikiai rašė lietuviškai. Čia noriu pasidalinti viena ištrauka iš jos laiško, rašyto prieš maždaug 15 metų (1968 m. gruodžio 20 d.):

“Siunčiu vėliausiai išleista Vienybę, kurią, kaip visuomet išleidome su įvairiomis kliūtėmis, tik šį kartą jų buvo kiek daugiau. Pirmoji dalis — išgulėjo spaustuvėje beveik dvi savaites kol sukėlėme \$300 už praėjusius numerius. Per tą laiką paruošiau sporto priedą, kurį pristatėm spaustuvei praeitą penktadienį, kad kartu atspausdintų su gruodžio 6 d. laida. Ten radome didesnę netvarką: naujasis presas sugedęs, pusė darbininkų apsirgę influenza, spaustuvė be popieriaus, kadangi sunkežimiai kaž kur buvo sniego užpustyti ir pavėlavę spaustuvei laiku pristatyti. Kaip ir visi kiti spaustuvėje esantys 45 laikraščiai, kuriuos ta spaustuvė spausdina, turėjome kantriai laukti.

Vienybę parsivežėme tik vakar vakare, tuojau išsprendijavome ir išgabėnomė į paštą. Dabar priklausys nuo pašto malonės kada Vienybę skaitytojams pristatys. Kadangi laikraštis jau ne savaitraštis, esame priskirti į kitą kategoriją, rečiau išeinančiąją spaudą.

Labai rimtai svarstome nuo Naujų Metų tolimesnį Vienybės leidimą laikinai suspenduoti, nes tokiose aplinkybėse laikraščio leisti neįmanoma. Turėjome vilčių nuo Naujų Metų Vienybę vėl leisti kas savaitę — 8 psl., bet ar galima pradėti, kai banke nėra cento, o pajamos visiškai sumažėjusios. Pav. nuo praeito penktadienio iki šiandien pajamų buvo vos \$60.00: \$15.00 iš Mikuziūtės, \$20.00 iš dviejų kitataučių skelbėjų ir \$25.00 iš mano sesers. Operuodami tokiomis pajamomis mes stebuklą negalime tikėtis. Tuo tarpu apie 40% Vienybės skaitytojų dar neatsilyginę už 1968 m., dalis jų skolingi už tris ir daugiau metų ir nėra jokių galimybių pinigų iš jų gauti.

Jeigu sunkia padėtim skundžiasi tokie laikraščiai kaip Tėviškės Žiburiai (turiu mintyje jų vedamąjį “Apvogta spauda”), Keleivis, Naujienos, Dirva

Ką lietuviai istorikai turės aprašyti 1984-aisiais metais?

JAV jau išgyveno daugiau 200 metų. Per tą laikotarpį buvo nemaža politinių ir ekonominių sunkenybių, kurios buvo galima pergyventi, kadangi baltosios rasės kartu ėjo — sugyveno. Niekas netikėjo, kad iš demokratijos virstų dideli konfliktai. Pasirodo, kad viena demokratija negali gyventi. Štai konkretūs faktai:

Liberalizmas — konfliktas su demokratija, nes liberalai nori “politinės bei ekonominės lygybės”, tai yra, tautos industrialistai sukūrė milžinišką ekonominę dirvą, o liberalai — nori ekonominę pažangą sunaikinti. Pvz., socializmas ir komunizmas negali su demokratija sugyventi, kadangi ekonominės sąlygos reikalauja ne tik pasišventimo, bet ir sunkaus darbo, kur mūsų demokratija yra geriausias pavyzdys, t. y. reikia sunkiai dirbti ir respektuoti tuos žmones-asmenis, kurie sukūrė mūsų stipriausią ekonominį pasaulinį kraštą. Tas ekonominis laimėjimas pavyko tik dėl to, kad gerbūviui laimėti buvo pirmutinis jų tikslas disciplina.

Šiuo metu tenka konstatuoti, kad nėra nei disciplinos, nei laimė-

jimo, tiktai griežti pasireiškimai, bereikalingi streikai, kurie gali mūsų kraštą sunaikinti.

Mišrioji, ypač juodoji rasė, per greitai išmoko ne kurti, bet visą kraštą vesti į sunaikinimą.

Tenka pasakyti, kad Chicagos lietuviai ir kiti gali smarkiai ekonomiskai nukentėti, nes baltosios rasės juodoji rasės bendradarbiauti tarpusavyje neturi pasitikėjimo. Pvz., kol majorė Jane Birne pasitikėjo juodosios rasės vadais ir jiems davė ekonomines lengvatas, pastarieji baltiesiems atsuko nugarą. Atrodo, kad ir kovo 20 d. pasikartos ta pati istorija. Todėl mums reikia balsuoti tik už lietuvių reikalus ginantį Illinois senatorių Percy, Sanitarijos distrikto komisyonierių Taland, JAV kongresmaną K. Oksą ir 15 Wardo Komitmeną F. Savicką. Tiktai jie apgins lietuvių ekonominius bei politinius reikalus.

Mūsų visų lietuvių pareiga išrinkti lietuvius valdinėms pareigoms. Nors tai yra maža užduotis, bet bus didelis laimėjimas!

Charles P. Kal

ir kt., tai ką bekalbėti apie Vienybę, kuri neturi jokio užnugario ir iš visu pusių sutartinai puolama, laukiančių kad tik laikraštis greičiau uždarytų. Kokia apatija yra apėmusi mūsų visuomenę, galima spręsti dar iš to, kad Jungtinis Fondas sukėlė vos 20% savo užsibrėžtos sumos šiais Laisvės kovos metais, o ateitis visiems bus daug liūdnė.

Mes jaučiamės ypatingai nuskriausti ir įžeisti, kad net ir tie patys krepšininkai, kuriuos rėmėm, taip plačiai reklamavom, nesiteikė Vienybei paskirti bent kuklios aukos, apmokėti nors dalelę išlaidų už tuos Vienybės numerius, kuriuose talpinome jų nuotraukas ir atsišaukimus. O vis dėlto visa eilė vienybiečių jų kelionę pinigais parėmė ir jų žygiui į Lietuvą labai pritarė.”

☆ ☆ ☆

Štai su kokiomis problemomis Vienybės leidėja jau per daugelį metų susidurdavo ir guldama ir keldama . . .

Amžinos atminties Valerija, nežiūrint, jog lietuviškoje politikoje nesireiškė, buvo išeiviams būtinų ryšių su tėvų gimtuoju kraštu idėjos pradininkė, ir tą idėją ji visais būdais palaikė, nors dėl to jai teko daug nukentėti. Kitame laiške ji šiuo reikalu, tarp kita ko, rašė:

“Laikraščio linija, kurią Vienybė yra prisiėmusi, yra pavojinga ir Vatikanui ir Maskvai. Vilniaus lietuviams, jeigu širdyje ši linija yra maloni, tačiau neįmanoma jos viešai užgirti”. O kiek vėliau tame pačiame laiške priduria — “pionieriai visada nukenčia.”

☆ ☆ ☆

Daug čia būtų galima apie Valeriją prirašyti, daug jos minčių pacituoti. Nors ji politikoje nepasireiškė, tačiau tikriausiai galėjo konkuruoti bet kuriam išeivių lietuvių veikloje dalyvavusiam politikui, diplomatui. Nedaugel ji straipsnių yra paskelbusi, tačiau kada rašė, tai jos sakiniai buvo trumpi, aiškūs, mintis—svari.

☆ ☆ ☆

Nors į žurnalstinį darbą atėjusi gal daugiau “per bėdą”, jame ji paliko didesnę inašą, negu bet kuri kita lietuvi moteris. Jos pagrindinė veiklos sritis buvo muzika, koncertų organizavimai. Ir šioje srityje jos niekas kitas nepralenkė. Tačiau tai vis atskiros temos, apie kurias būtų galima puslapių puslapius prirašyti. Gal ateityje atsiras objektyvūs išeivių istorijos nagrinėtojai, kurie amžinos atminties Valerijai paskirs savo mokslinius darbus.

☆ ☆ ☆

Valerija jau iš mūsų tarpo išėjo. Bet jos dvasia mūsų mintyse tebegyvena. Po Juozo Tysliavos mirties ji sekančią dieną man pasakė, jog jos didžiausias troškimas, kad Vienybė galimai ilgiau gyvuotų. Tą mintį ji man vis pakartodavo telefonu ir laiškais prieš savo mirtį. Jeigu norime įprasminti jos prasmingą gyvenimą, turime pasirūpinti, kad Vienybė ir toliau gyvuotų.

Man patiko prof. dr. Jokūbo Stuko mintis per atsisveikinimą su velione. Jis, tarp kitų dalykų, pasiūlė paskelbti Vienybei vaju ir laikraščiu leisti surinkti 100,000 dol. Ir pats pirmasis tam reikalui įteikė pirmąją šimtinę. Reikia tikėtis, jog šio žymiojo Amerikos lietuvių veikėjo mintys nenueis negirdimos, bet ras platų atgarsį viso šio krašto galvojančiųjų lietuvių tarpe, ir Vienybė — ne tik sulauks šimtmečio, bet ir tolimesnių sukakčių.

EDVARDAS ŠULAITIS

Vilniaus universitetas išseivijos jaunimui

JAUNIEJI TAUTIECIAI IS UZSIENIO TEIRAUJASI, AR BUS SIAIS METAIS RENGiami LITUANISTIKOS KURSAI VILNIAUS UNIVERSITETE.
APIE TAI KALBAMES SU UNIVERSITETO REKTORIUMI PROFESORIUMI JONU KUBILIUMI.

— Vilniaus universitetas — pirmoji aukštoji mokykla Rytų Europoje, seniausia Lietuvos ir Tarybų Sąjungos aukštoji mokykla. Ji — viena didžiausių mūsų respublikoje, daugelyje mokslo sričių žinoma toli už savo krašto ribų. Tai jau savaime apibendrina mūsų Universiteto svarbą.

— Taip, Vilniaus universitetas brėžė ryškų pėdsaką lietuvių mokslo ir kultūros raidoje, jo 400-metė istorija — nedaloma mūsų krašto istorijos dalis. Mes jį pagrįstai vadiname savo Alma mater. Savo dvasios ir išminties penu Universitetas maitino ir kaimyninių tautų mokslą, kultūrą, ekonomiką. Ir nūnai jis garbingai tęsia savo ilgaamžės mokslo centro, tautų bendravimo tradicijas. Palaikome ryšius su daugelio TSRS ir užsienio mokslo bei mokymo centrų, ilgines ar trumpesnes komandiruotes pas mus atvyksta mokslininkų ir pedagogų iš įvairiausių pasaulio kraštų. Vilniaus universitete studijuoja, stažuojasi ir lietuvių kilmės užsieniečių.

— Matyt, čia galima būtų paminėti ir lituanistikos kursus.

— Juos pradėjome rengti 1973 metais, suprasdami tokių kursų svarbą išseivijai, — padėti nepamiršti tėvų krašto, jo kalbos, padėti susipažinti su Lietuvos istorija, jos nūdieniu gyvenimu. Malonu, kad, tokių gražių paskatų vedami, pas mus jau mokėsi apie 150 jaunųjų tautiečių iš Jungtinių Valstijų ir Kanados, Anglijos ir Australijos, Kolumbijos ir Vokietijos FR, Lenkijos ir Prancūzijos. Suprantamas jų noras atvykti į etninių šaknų žemę, jų nuoširdžios pastangos išnaudoti visas kursų teikiamas galimybes. Juk svetur nelenkva įgyti lietuvių kalbos žinių, tuo labiau išmokyti teisingai kalbėti. Belikę šeštadieninės, kaip JAV, ar panašios mokyklos ne visada turi pakankamai kvalifikuotų pedagogų dirba priešokiais.

Vilniaus universitetas svetingai atveria duris jaunesiems tautiečiams. Galiu pasakyti, kad jau ruošiamės priimti kursantus ateinančių vasarą. Pagrindinis lituanistikos kursų programos dalykas, kaip iki šiol, bus lituanistikos mokslai: lietuvių kalba, jos istorija, dialektologija, tautosaka, literatūros istorija bei kritika.

Vilniaus universitete dirba ištisa plejada garsių lietuvių kalbininkų, literatūros ir istorijos mokslininkų, knygų specialistų. Jų, kaip antai: profesorių Z. Zinkevičiaus, V. Mažiulio, J. Palionio, D. Saukos, docentų A. Pupkio, J. Balkevičiaus, V. Areškos paskaitų turi laimę klausytis ir kursantai. Be to, mums talkina Mokslų Akademijos specialistai.

Greta teorinio ir praktinio lietuvių kalbos mokymo dalį akademinio laiko skiriame krašto istorijos, geografijos, ekonomikos ir kitiems klausimams, kuo taip pat labai domisi jaunieji tautiečiai.

Stengiamės patenkinti natūralų užsienio jaunimo poreikį — supažindinti su Lietuvos meno gyvenimu, jo vertybėmis, su socialistinio gyvenimo būdo savitumais, mūsų žmonių darbu, poilsiu. Tam pasitarnauja susitikimai, pokalbiai kūrybinėse organizacijose, gamyklose ir kolūkiuose, „Tėviškės“ draugijoje, ekskursijos į muziejus, teatrus, koncertų lankymas. Kursantai susitinka su įvairių profesijų žmonėmis, pamato, kaip atrodo senoji Kęstučio pilis Trakuose, A. Baranausko apdainuotas Anykščių šilėlis, darbo žmonių sėnatorių Druskininkuose kaip restauruojami architektūros paminklai ir kokie statomi nauji mūsų miestai.

— Vilniaus universiteto lituanistikos kursai yra populiarūs išseivijoje. Apie juos kalbama šelmoje, lietuvių klubuose, rašoma spaudoje. Laškuose „Tėviškės“ draugijai ar „Gimtojo krašto“ laikraščiai dažni žodžiai: norėčiau patekti į kursus.

— Malonu girdėti apie kursus teigiamų atsiliepimų skaityti padėkos žodžius, kurių nešykšti buvę kursų klausytojai ir jų artimieji.

Tačiau ne visiems emigrantams patinka, kad išseivijos jaunimas nori pamatyti Lietuvą, susitikti su jos žmonėmis, su lietuvių tauta, pasirinkusia socialistinio gyvenimo kelią. Atkalbinėdami nuo kursų, šie „žinovai“ gąsdina jaunimą, girdi, Vilniuje ne lietuvių kalbos mokysitės, o tik komunistinės propagandos klausytis turėsite. Taip, mes savo įsitikinimų ir jausmų neslepiame. Svečiams parodome ir tai, kas byloja apie lietuvių liaudies kovą už Tarybų valdžią, apie jos sudėtas aukas grumtynėse su fašizmu buržuazinėje Lietuvoje ir Antrajame pasauliniame kare. Betgi tai tikra, nors ir rūsti, mūsų gimtojo krašto istorija, kurią kiekvienas lietuvis privalo gerai žinoti ir teisingai įvertinti. Mes nekeliamo uždavinio perauklėti savo svečių ideologiškai, bet mielai bendraujame ir diskutuojame visais klausimais. Mes mokame gerbti kitų pažiūras bei įsitikinimus, tačiau savo ruožtu norime, kad ir mūsų svečiai būtų pagarbūs mūsų tvarkai, papročiams ir idealams.

— Jaunieji tautiečiai domisi, kokia priėmimo į kursus tvarka.

— Pageidaujantys lankyti lituanistikos kursus Vilniaus universitete rektoriaus vardu (232734 Lietuvos TSR, Vilnius, Universiteto 3) atsiumčia šiuos dokumentus lietuvių arba anglų kalbomis: pareiškimą, išsilavinimo dokumentą (certifikatą), auto-

PAMINĖTAS DARIUS IR GIRĖNAS

Pernai sukako 50 metų, kai Steponas Darius ir Stasys Girėnas su savąja Lituanica perskrido Atlantą. Jie, nuskrudę 6411 kilometrų, traškiškai žuvo Soldino miške (tuometinėje Vokietijos teritorijoje, o dabar — Lenkijos). Pagal to meto skridimo tolį ir išbuvimo ore laiką — tai buvo antras rezultatas pasaulyje.

Ši sukaktis, palyginti, kukliai prisiminta Amerikoje, kur lakūnai ilgą laiką gyveno, dirbo, ruošėsi kelionei ir turėjo tiek daug draugų ir pažįstamų.

Tačiau Lietuvoje jie buvo tinkamai prisiminti, paminėti garbingai. Tų paminėjimų aprašymai buvo įvairioje Lietuvos spaudoje, tačiau žurnalas *Sparnai* visa tai išspausdino vienoje vietoje. Gaila, jog mūsų išseiviska spauda (Europos Lietuvis, Technikos Žodis ir kt.) klaidina skaitytojus, rašydami, jog Lietuvoje Dariaus-Girėno paminėjimas buvo labai kuklus.

Ši apžvalga daroma, daugumoje naudojantis žurnalo *Sparnai* aprašymais.

ŽENKLIUKAI, LEIDINIAI, FILMAI

Skrydžio 50-mečiui pažymėti Tarybų Lietuvoje buvo išleisti jubiliejiniai ženklukai, atminimo medalis, specialus leidinys lietuvių, rusų ir anglų kalbomis, meninis atvirukas, specialus vokas. Tomis dienomis taip pat pasirodė nauja papildyta rašytojo Jono Dovydaičio knyga „Atlanto nugalėtojai“, buvo demonstruojamas režisieriaus R. Verbos dokumentinis dviejų dalių filmas „Lituanikos“ sparnai“, o Vilniuje — vaidybinis režisieriaus R. Vabalo filmas „Skrydis per Atlantą“.

Skrydžio 50-metį gražiai pažymėjo spauda. Platus straipsnis buvo išspausdintas „Pravdoje“. Apie drąsiosius lakūnus, jų žygdarbį rašė „Tiesa“, kiti respublikiniai bei rajonų laikraščiai, žurnalai. Paminėjo ir užsienio spauda. Didelis straipsnis buvo išspausdintas čekoslovakų žurnale „Letectva i kosmonautyka“, apie tai rašė lenkų žurnalas „Skądilata Polska“, kitų šalių spauda.

50 m. Nidos sklandymo mokykla

Skrydžio per Atlantą jubiliejus sutapo su kita data — Nidos sklandymo mokyklos įkūrimo 50-mečiu. Ta proga Nidoje, ant Sklandytojų kopos, buvo surengta aviacijos sporto šventė, mokyklos vietoje, kur stovi buvusio angaro arka ir paminklinis akmuo, ant aukšto stovo pastatytas, kaip paminklas, Broniaus Oškinio, buvusio Nidos

biografija, anketą (2 egz.), 6 foto- nuotraukas, medicinos pažymą, gimimo metrikų nuorašą. Kursų klausytojai aprūpinami bendrabučiu, jiems mokama stipendija. Kelionę į kursus ir atgal apmoka pats atvykstantysis. Kursai vyks liepos mėnesį.

Maloniai kviečiame lietuvių kilmės užsieniečius susipažinti su lituanistikos mokslais, pasisemti žinių Vilniaus universitete. Tikiu, kad ir 1984 m. vasaros kursų klausytojai Lietuvoje praleis laiką ne mažiau naudingai ir išsiveš tokius pačius įspūdžius, kaip jų pirmakiai.

sklandymo mokyklos sklandytojo, sukurtas sklandytuvas „Vyturys“. Į iškilmes buvo atvykę respublikos sklandymo veteranai, šio sporto entuziastai, šimtai poilsiautojų. Prie paminklinio akmens įvyko mitingas. Po to Nidos kino teatre buvo surengtas S. Dariaus ir S. Girėno skrydžio 50-mečio paminėjimas, veikė dokumentinių nuotraukų apie lakūnus paroda, buvo demonstruojamas filmas „Lituanikos“ sparnai“. Minėjime kalbėjo sklandymo veteranai J. Balčiūnas, rašytojas J. Dovydaitis ir kt.

Skulptūros nuotraukų parodos filmas

Veikusioje respublikinėje skulptūros ir mažosios plastikos parodoje dėmesį patraukė skulptoriaus G. Žuklio skulptūrinė kompozicija „Darius ir Girėnas“. Respublikinėje bibliotekoje buvo surengta speciali fotoekspozicija apie Darius ir Girėną bei jų skrydį per Atlantą.

Aukštojo pilotazo varžybų metu Vilniaus aeroklube buvo surengta turininga SDAALR aviacijos technikos paroda, kurioje taip pat buvo demonstruojamas Panevėžio ATSK aviatorių pastatytas lėktuvas „Lituanika“. Jis atliko savo „vaidmenį“ filme „Skrydis per Atlantą“. Be to, gausūs žiūrovai ir varžybų dalyviai galėjo stebėti turiningą dokumentinių nuotraukų stendą apie S. Dariaus ir S. Girėno skrydį.

Vilniaus kino teatro „Lietuva“ foje 1984 m. sausio mėnesį buvo atidaryta foto paroda „Perskridę Atlantą“, skirta Dariaus ir Girėno transatlantiniam skrydžiui atminti.

Iškilmės Dariaus gimtinėje

Labai šventiškai vyko iškilmės Stepo Dariaus tėviškėje. Jose dalyvavo lakūno duktė Nijolė Dariūtė-Maštarienė, organizacinio komiteto istorinio skrydžio 50-mečio iškilmės rengti pirmininkas F. Biliauskas, LTSR aviacijos sporto federacijos pirmininkas A. Karpavičius, Judrėnų tarybinio ūkio direktorius A. Rudys, aviacijos sporto veteranai, gausybė žmonių iš Klaipėdos rajono bei kitų Žemaitijos vietų. Gražiai sutvarkytoje S. Dariaus gimtojoje sodyboje prie paminklinio akmens įvyko mitingas, kuriame prisiminimais apie tėvą pasidalino N. Dariūtė-Maštarienė.

Po mitingo įvyko didelė aviacijos sporto šventė, buvo demonstruojamas dokumentinis filmas „Lituanikos“ sparnai“, veikė aviacijos sporto technikos paroda.

Iškilmės Girėno gimtinėje

Stasio Girėno tėviškė. Išlikusioje klėtelėje, kuri buvo suremontuota vietos valdžios ir Klaipėdos restauracinių dirbtuvių kolektyvo pastangomis, buvo atidaryta pastovi fotonuotraukų apie Darius ir Girėną bei skrydį per Atlantą ekspozicija. Klėtelė — Kauno visuomeninio sportinės aviacijos muziejaus filialas. Prie klėtelės įvyko mitingas. Kalbėjo LTSR aviacijos sporto federacijos pirmininkas A. Karpavičius, S. Dariaus duktė N., Dariūtė-Maštarienė, LTSR aviacijos sporto federacijos Aviacijos Istorijos komiteto pirmininkas J. Balčiūnas ir kt.

LIETUVIAI AMERIKOJE IR PASAULYJE

LOWELL, MASS.

NETEKOME INŽ. EIMUČIO NORKŪNO

Kas būtų tikėjęs, kad giltinė taip greitai, be pasigailėjimo, pasiglemžtų žvalų, kupiną nuotykių ir sąmojų inž. Eimutį Norkūną. Brazilijos kracho sumetimais buvo grįžęs į Massachusetts 1983 m. pradžioje. Perspektyvos atrodė geros. Tad pasikvietė žmoną ir du mažamečius berniukus, kurie atvyko pas tėvus Norkūnus Dracut 1983 m. birželio pradžioje. Darbo interviu buvo teigiamas.

Bet lemta kitaip. Patikrinus sveikatą, paaiškėjo, kad turįs dėmių plaučiuose. Liga buvo žiauresnė negu manyta. Ji greit išsiplėtė, iš plaučių perėjo į kaulų smegenis. Eimutis tyliai kentėjo. Nors baisiai nusilpęs, tiek ligoninėje, tiek tėvų namuose ryžtingai laikėsi. Tikras džukų vaikas nenorėjo lemtai pasiduoti, paskęsti neviltyje...

Eimutis gimęs 1946 m. rugsėjo 9 d. Ansbach, Vokietijoje. Jo tėvai — Malvina ir Stasys Norkūnai su vaikais Eimučiu ir Jūrate atvyko į JAV, apsigyveno Lowell, Mass. 1949 m. Stasys Norkūnas prasimušė kaip juvelyras! Malvina ir Stasys Norkūnai reiškiasi ir šandien lietuvių kultūriniam gyvenime, turi plačių pažinčių Lowelyje, Worcesteryje, Bostone ir Cape Code, Mass.

Eimutis lankė pagarsėjusią griežtųjų mokslų mokyklą, Lowell Technical Institute (dabar turintį universiteto statusą). Vėliau, 1969 m. tame Institute papildomai mokėsi. Jo specialybė buvo plastikos inžinerija. Lietuvių tarpe jis dalyvavo Bostono skautų tunto veikloje.

Savo darbo srity nuolat kilo: Vistron Corp. (Florence, MA.), Probrush Co. (Vakarinė Mass.), BASS System Inc. (New Bedford) ir American Optical (Southbridge, MA.).

Specializuodamas optika su plastika, 1974 m. buvo iškvietas į Braziliją. Ėjo atsakingas pareigas amerikiniame bendrovėje Burrough's Corp., Sao Paulo mieste. 1976 m. susituokė su brazile Marie. Sukūrė šeimą. Jaunai šeimai gerai sekėsi.

Kai Brazilijos valiuta staiga krito, apsisprendė grįžti į Massachusetts. Susidarė galimybės vykti Europon ir eiti atsakingas pareigas amerikiniame bendrovėje. Bet išėjo kitaip. Sveikata staiga ėmė smukti, o kas iš pradžių atrodė bronchitas, pasirodė rimtesniu dalyku. Kaip per laidotuvinės mišias buvo pastebėjęs kun. Kontautas, Eimutis kentėjo Kristaus kančią iki galo.

Mirė 1984 m. sausio 16 d. žmonos Marie rankose. Velionis buvo pašarvotas Sadowskio koplyčioje Lowelyje. Atsisveikinimas įvyko trečiadienį, kur lietuviai ir mokslo draugai gausiai atsilankė. Mišias celebravo ir pamokslą pasakė kun. Albertas Kontautas, Lietuvių Kunigų Vienybės pirmininkas. Karšta nešė svainis Dangerutis Aukštikalnis ir jaunystės draugai Jonas Kapeckas, Anthony Mirabella, Kendall Coffin, Dennis Hagler ir Francis Sargent.

Sausio 19 d. palaidotas iš lietuvių Sv. Juozapo bažnyčios už 110 mylių, Centerville Sv. Pranciškaus Ksavero kapinėse, kur tėvai turi sklypus. Nežiūrint, kad buvo daug pripūstyta sniego po pūgų, velioni daug išlydėjo.

Kapinėse gražią eulogijos kalbą pasakė LB veikėjas Vladas Židžiūnas. Taipgi prabilo jaunystės artimiausias draugas Frank Sargent, kuris siūlė vietoje gėlių ar pamaldų Eimučio atminimui įsteigti fondą velionies vaikučių globai. Tam laidotuvių dalyviai pritarė ir iš karto paaukojo. Aukas Eimučio Norkūno intencijai draugai gali siųsti Norkūnas 'Children Fund and Trust', c/o S. Norkūnas, 73 Grove Ave., Dracut, MA 01826.

Eimutis giliame nuliūdime paliko žmoną Marie ir sūnus Joną (6 m.), Danielių (5 m.), seserį Jūratę Norkūnaite-Aukštikalniene ir tėvus.

Algirdas Budreckis

LOS ANGELES, CAL.

PREL. J. KUČINGIS LOS ANGELES KLEBONAS IKI BIRŽELIO 1 D.

Los Angeles, Cal., ilgametis klebonas prel. J. Kučingis klebonų pasikeitimą pranešė Sv. Kazimiero parapijoje.

1983 m. gruodžio 23 d. sulaukęs 75 metų amžiaus, pagal vyskupijos nuostatus, savo pareigas privalo atiduoti jaunesniems.

Prel. J. Kučingis anksčiau buvo įteikęs atsistatydinimo raštą Los Angeles arkivyskupui kardinolui T. Manningui. Galutinis sprendimas kardinolo įstaigoje įvyko prieš Kalėdas.

Pasikeitimo formalumai bus užbaigti iki 1984 m. birželio 1 d. Tada klebono pareigas perims ilgametis parapijos vikaras kun. dr. Algirdas Olšauskas, 55 m. amžiaus.

Pasak prel. J. Kučingio, lietuviškos Sv. Kazimiero parapijos testinumas bus užtikrintas dvidešimčiai metų. O tada tikimasi, gal atsiras lietuvis jaunuolis, norįs tapti kunigu. Pats prel. J. Kučingis ir toliau gyvens klebonijoje, kol sveikata ir jėgos leis.

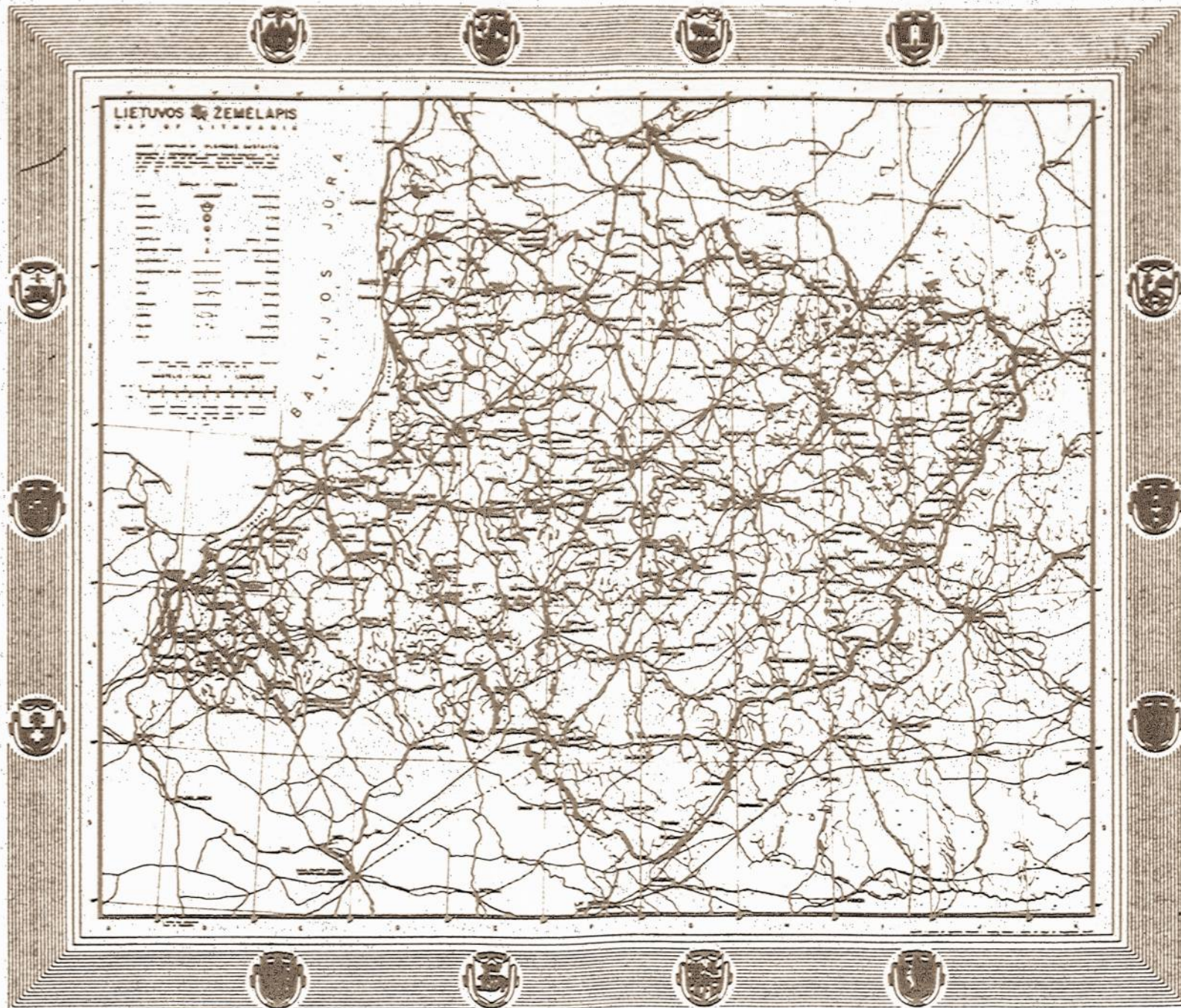
Tradicinė parapijos Lietuvių diena šiemet įvyks birželio 13, bus skirta šv. Kazimiero 500 metų mirties sukakčiai paminėti.

10 dienų kelionė į Vilnių užpildyta. Tačiau organizuojama kita kelionė šešiom dienom Vilniuje. Išvyks birželio 21 d. Prie šios kelionės galima prisijungti, jei kas norėtų

Patikslinimas

Vienybės 1983 m., nr. 17, skyriuje The English Vienybė, atspausdintas Lietuvos žemėlapis, po juo duotas neteisingas parašas. Žemėlapiu kaina, persiunčiant tuboje (žemėlapis nelankstomas) yra \$12.00 JAV-ėse ir Kanadoje, kitur

persiunčiant (į Europą, Australiją, Pietų Ameriką ar Aziją) \$13.00. Malonėkite patikslinti. Užsakymai siųstini leidėjui adresu: Mr. S. Bernatavičius, 1513 South 48 Court, Cicero, Illinois, 60650, U. S. A. Alg. Gustaitis

Map of Lithuania recently issued by the Lithuanian Historical Society, 2417 W. 43rd St., Chicago, Ill. 60632. Priced \$12.00 in USA and Canada; \$13.00 Europe, Australia, So. America and Asia.

vykti ir į Skandinaviją. Kelionės reikalais registruotis E. Kungienė, Fox's Whittier Travel 213-698-0496.

Marija Šimonienė, Santa Barbara, gavo iš Lietuvos liudną žinią, kad ten mirė jos vyriausia sesutė Stasė Bardzilauskaitė-Babilienė.

BRAZILIJA

Tradicinė spaudos šventė 1983 m. gruodžio 11 d. buvo skirta vienintelio savaitraščio *Mūsų Lietuvos* 35 metų sukakčiai, kuri pradėta leisti 1948 m. sausio 1 d. kaip dvisavaitinis lietuviškos minties laikraštis. Keitėsi leidėjai, redaktoriai, netgi laikraštis buvo tapęs biuletenio formato savaitraščiu. Sukaktis minėta Zelinos šventovėje mišiomis kurias koncelebravo ML steigėjas prel. Pijus Ragažinskas ir kun. Pr. Gavėnas, SDB, kuriam tenka rūpintis dabartiniu ML leidimu. Prisiminti visi laikraščio steigėjai, redaktoriai ir bendradarbiai Sukaktuvinius pietus suorganizavo klebonas kun. J. Šeškevičius, sutelkęs šeiminių grupę. 240 dalyvių aptarnavo nemuniečiai, vadovaujami Silvijos Bendoraitytės-Machado. Jonas ir Vera Tatarūnai su Vladu Jurgučiu rinko *Mūsų Lietuvos* garbės leidėjus ir prenumeratorius užtikrinti savaitraščio leidybai.

Meninė programą atliko vyrų sekstetas su vadovu Liudu Ralicku. Į liaudies dainas įsijungė ir dalyviai, kurių buvo susilaukta ir iš tolimesnių vietovių. Jų visų dėka susilaukta 495,000 kruzeirų uždarbio ir aukų.

MŪSŲ LIETUVAI BRAZILIJOS 35-ERI METAI

Mūsų Lietuva, Brazilijos lietuvių laikraštis, 1983 m. gruodžio mėn. paminėjo savo 35-erių metų sukaktį.

Laikraštis pradėjo išleidinėti 1948 m. sausio mėnesį kun. Pijaus Ragažinsko, Br. Šukevičiaus, M. Tamaliūno ir pramonininkų brolių, Juozo ir Jurgio Matelionių iniciatyva. Pradžioje ėjo kas dvi savaitės, nuo 1951 m. — kas savaitę. Pradžioje laikraštį redagavo kun. P. Ragažinskas, vėliau Vl. Vijeikis, meniška jo priežiūra buvo pavesta dail. Vl. Stančikaitei-Abraitienei.

Jiems apsigyvenus Šiaurės Amerikoje, redaktoriai ir nuolatiniai bendradarbiai keitėsi. Dabar *Mūsų Lietuvą* redaguoja kun. Petras Rubšys, salezietis; atsakingas redaktorius Vytautas Bacevičius.

JURATĖ NAUSĖDAITĖ — ANN JILLIAN BUVO RODOMA HONG KONGO TELEVIZIJOJE

Per Hong Kong televiziją buvo rodomas Mae West gyvenimo filmas. Pačią Mae West vaidina Jūratė. Jūratės vaidybą kritikai įvertino nepaprastai gerai. Esą "Ann Jillian taip nepaprastai gerai atvaizdavo Mae West, kad verta filmą žiūrėti vien tik dėl jos vaidybos ir dainavimo."

Nuostabu, kad ši graži ir labai talentinga aktorė ir dainininkė iki šiol nebuvo parinkta vyriausiems vaidmenims filmuose arba serijose. Jūratės dainavimas Mae West filme prisidėjo labai daug prie to filmo populiarumo ir pasisekimo.

Iš Hong Kong TV magazine

Vienybė, 1984 m. kovo 15 d.

ST. PETERSBURG, FLA.

Viktorijos Jacobson pastangomis Lietuvos atkūrimo 66 m. sukaktis minėta visą savaitę įvairiose vietose. Prasidėjo vasario 12 d. pamaldomis bažnyčioje. Mišias laikė keturi lietuviai kunigai, prel. J. Balkūnas pasakė pamokslą anglų kalba, primindamas Lietuvoje rusų komunistų vykdomą tautžudišką politiką ir katalikų Bažnyčios persekiojimą. Giedojo lietuvių ir amerikiečių chorai. Pamaldose dalyvavo daug lietuviškais drabužiais pasipuošusių.

TV stočių reporteriai filmavo ir vakarinės programos metu parodė keletą vaizdų.

Lietuvių klube buvo pasirašinėjami laiški Floridos senatoriams, St. Peterburgo kongresmeniui ir kitiems Baltųjų rūmų pareigūnams, prašant Vasario 16 proga padaryti pareiškimus. Tuo reikalu pasirūpino ALTo, ir T. Fondo LB atstovai.

Vasario 16 d. iš ryto iškeltos Lietuvos vėliavos St. Peterburgo penkiuose priemiesčiuose, dalyvaujant jų ir atstovams. Ceremonijos atliktos su kalbomis ir Lietuvos himnu.

4 val. po įvyko iškilmingas minėjimas Lietuvių klubo salėje. Vadovavo klubo pirm. A. Gudonis. Pradėtas įnešant organizacijoms vėliavas prie scenos dail. V. Vaitiekūno papuoštos lietuviškais simboliais.

Po Amerikos ir Lietuvos himnų, prel. J. Balkūno invokacijos prisiminti žuvusieji kariai ir partizanai. Savanoriai-kairiai. L. Virbickas, J. Pūnkrys, Daukantas, Koncė ir Germantas simboliškai pagerbti. Minėjime dalyvavo ukrainių ir latvių atstovai ir VLIKo pirm. dr. K. Bobelis. Priminimui buvęs Lietuvos kariuomenos aviacijos kap. K. Urbšaitis perskaitė Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo aktą.

Svarbiausias kalbėtojas buvo Linas Kojelis, etniniams reikalams pareigūnas Baltuosiuose rūmuose. Kalbėjo apie dabarties politiką ir jos pasireiškimus Amerikoje ir Europoje ir Pabaltijo tautų atžvilgiu. Nurodė prezidento palankius pareiškimus, Europos parlamento nutarimą kelti Pabaltijo tautų klausimą Jungtinių Tautų forume. Ragino vieningai dirbti su pasitikėjimu ir viltimi, stengiantis įjungti jaunimą.

MILANO UN-TE LIETUVIŲ KALBA

Milano, Italijoje, Švenčiausios Jėzaus Širdies katalikų universitetas šalia lietuvių istorijos ir kultūros kurso, praveda ir lietuvių kalbos kursus, kuriems vadovauja ilgametis universiteto bendradarbis lietuvis kunigas rozminietis Tasius Ereminas.

Lietuvių kalbos kursai Milano universitete prasidės gruodžio mėnesio viduryje.

Pranešdamas apie kursus, universiteto kalbotyros institutas atkreipia dėmesį į lietuvių kalbos senumą, jos giminystę su sanskritu ir svarbą visiems besidomintiems filologija, senovės literatūromis.

Universitetas primena, kad gražioji lietuvių kalba šiandien naudojama ne tik Lietuvoje, bet ir dabartinėje šiaurės Lenkijoje, taip pat daugelio lietuvių, išikūrusių laisvame pasaulyje, Vakarų Europoje, Australijoje, Šiaurės ir Pietų Amerikoje.

Lietuvių istorijos ir kultūros kursas Milano katalikų universitete praveistas vasario 8 ir 15 dienomis. Paskaitas skaito italas dr. Guido Michellini.

VIENUOLIO MYKOLO GIEDRAIČIO 500 M. SUKAKTIS

Roma. — Krokuvos arkivyskupi ja Lenkijoje pradėjo minėti vienuolio asketo Mykolo Giedraičio palaimintuoju paskelbimo 500 m. sukaktį, kuri sueis 1985 m. Tikimasi, kad tais jubiliejiniiais metais Mykolas Giedraitis, kilęs iš lietuvių kunigaikščių giminės, bus paskelbtas šventuoju. Besiruošiant jubiliejui, Krokuvoje atnaujinta šv. Morkaus bažnyčia, kurioje palaimintasis yra tarnavęs zakristijonu ir yra palaidotas prie didžiojo altoriaus. Apie Mykolą Giedraitį netrukus bus išleista knyga.

Briuselyje, Belgijoje, leidžiamas poezijos bei jos kritikos žurnalas *Le journal des poètes* antologinį numerį paskyrė viso pasaulio poetams. Pirmą kartą buvo įjungta ir lietuvių Alfonso Nykos-Niliūno eilėraščių, kuriuos į prancūzų kalbą išvertė prof. dr. Birutė Ciplijauskaitė ir Nicolé Laurent-Catrice. Anksčiau jos buvo paskelbusios Marcelijaus Martinaičio eilėraščių vertimų, pridėdamos ir lietuvišką tekstą.

Clevelando skautai per Užgavėnių blynų baliu suvaidino skautišką versiją V. Nemunėlio Meškiukas, Rudnosiukas. Režisavo ps. V. Nasvytytė.

Vlado Bacevičiaus nuotr.

Clevelando skautų užgavėnių blynų baliuje svečių buvo pilna lietuvių namų salė. Matosi: H. Tatarūnas, kun. G. Kijauskas, s. j. Skautybės veteranai Voldemaras ir Apolonija Šenbergai ir kiti.

Vlado Bacevičiaus nuotr.

Toronto filatelistai pagerbia šv. Kazimierą

Toronto Lietuvių Filatelistų draugija šv. Kazimierą paminėti ruošia specialią filatelijos parodą LITHPEX VI. (Vardas LITHPEX sudarytas iš angliško pavadinimo LITHUANIAN PHILATELIC EXHIBITION). Paroda įvyks balandžio 14-15 dienomis Lietuvių Namuose, į kurią kviečiami atvykti visi lietuviai su savo rinkiniais. Registruotis iki kovo m. pabaigos.

Pašto ženklus daug kas renka. Parodoje gali dalyvauti ir pradantieji rinkti ženklus. Jie čia turės progos pasimokyti kaip ženklus paruošti, surūšiuoti ir pažinti jų vertę.

Toronto Lietuvių Filatelistų D-ja yra paruošusi filatelinių-suvenyrinių vokų, kurio autorius dailininkas P. Vaškys. Vokų yra trejų: juodų, juodų mėlynam fone ir juodų violetiniam fone. Vokų kaina: 5 už \$1.00.

Torontiečiai sutvarkė taip, kad laiškas buvo siunčiamas Kanadoje, pašto ženklas 32 centų; Jungtinės Amerikos Valstijose 37 centų; oro paštu į Europą, Australiją ir Pietų Ameriką — 64 centų.

Taip paruošti laiški imesti į pašto dėžutę, Toronto pašte buvo antspauduojami kovo 4 d., šv. Kazimiero mirties data su specialiu Kanados pašto antspaudu, kurio viduryje šv. Kazimiero atvaizdas. Antspaudą iš Kanados Paštų Valdybos išsirūpino Toronto Lietuvių Filatelistų Draugija.

Kurie nespėjo paruošti tokių suvenyrinių vokų su šv. Kazimiero paveikslu, tie galės jų įsigyti vėliau. Jų kaina po 75 centus. Sinteresuoti gali kreiptis į Toronto Lietuvių Filatelistų Draugijos sekretorių K. Kaminską, 25 Norma Cres., Toronto, Ont. M6P 3G9.

Toronto lietuvių filatelistų draugijos susirinkimai vyksta kiekvieno mėnesio antrą sekmadienį, Lietuvių Namų posėdžių kambaryje.

Toronto Lietuvių Pensininkų Klubui naujų namų pastate reikalingas pianinas. Klubas neturi lėšų jį nupirkti. Prašoma, jei kas turi atliekamą, nebenaudojamą pianiną, Klubui padovanoti.

Vilius Peteraitis, Montreal, Que., Kanadoje baigia paruošti 3-jų dalių žodyną: etimologija, analizė ir vandenvardžiai. Vadinsis "Mažosios Lietuvos praeitis vandenvardžių šviesoje."

Iki dabar pagal vandenvardžių istorinę praeitis nebuvo nagrinėjama, o Lietuvoje Maskvos leidimo tiems darbams ne tik nėra, bet ir uždrausta tai daryti.

Siam žodynui Vilnius Peteraitis surinko įvairiais keliais labai daug medžiagos.

Montreal, Que., Kanadoje lietuvių radijo pusvalandis mini 20 metų veiklos sukaktį. Pusvalandį įsteigė Liudas Stankevičius 1963 spalio 6 etninių grupių stotyje CFMB.

Clevelando Lietuvių Pensininkų "Lietuvių Sodyba" pastatas jau įpusėjęs. Statyba vyksta, nors ir šaltą žiemą. Pastatas bus užbaigtas vasarą ir lietuviai turės pirmenybę jame apsigyventi. Vlado Bacevičiaus nuotr.

LIETUVIAI CHICAGOJE

IŠTIKIMYBĖ – SAVO TAUTAI GYTIS LIŪLEVIČIUS

Knisuos po Chicagos universiteto knygyno trečiajam aukšte lentynas. Suradęs **Kalbos kultūros** naujausius numerius, nedelsdamas skubu opesnius straipsnius kopijuoti. Turiu krūvą raštų, perpildytų lietuvių kalbos žiniomis. Čia sužinoma apie "pasipūtimo" reikšmės posakius, ten apie taisyklingą įvardžių vartojimą . . .

Lietuvių kalbos išlaikymas dažnai reikalauja nepaprastų pastangų: nenorais reikia prisipažinti, kad šeštadieninės mokyklos nepajėgia jų auklėtiniams pakankamai iškiepyti lietuviškosios dvasios; nežiūrint kaip bebandomė išsikalbėti, išseivijos lietuvių kalbos lygis labai atsilikęs, kritęs! Ar yra priežasčių, ar pasiteisinimo?

Lietuvių spaudos draudimo laikai Lietuvoje jau seniai baigėsi — galime laisvai spausdinti medžiagą lietuviškai. Tai kur dingo **gyvai** kalbėti ir rašyti? Atsakymas toks: pateisinimo nebuvo, nėra ir nebus! Tačiau **girdime kalbas apie lietuviškumo išlaikymą ir be lietuvių kalbos!** Nepamirškime, kad tautos "kalboje gyvena bei veikia tautos vaizduotė, jos jausmai, jos protas, jos išmintis, ir jos patyrimas", pasak A. Maceiną. Atsižadėdami kalbos, atsižadėsime ir tautos. Tokia "lietuviybė" dirbtina. Netekus lietuvių kalbos, nebus nė prasmės išlaikyti mūsų tautinio vieneto — prarasim tą mus jungiančią vienybę. Neapsigaudinėjime — **be lietuvių kalbos, dings kartu lietuviai.** Lietuva teegzistuos kaip grynai geografinis žemės plotas, nedaugiau. Kalbos išlaikymas reikalauja atkaklumo, atsparumo — pasiduosdami, nesimokydami lietuviškai, išduosime tautą.

Beveik vienintelė galimybė lietuvių kalbai išlikti gyvai — mūsų pačių tarpe yra lietuviškų šeimų kūrimas, kuriose būtų kalbama lietuviškai ir atkuriamą lietuvišką aplinką. Jokia šeštadieninė mokykla, nepaisant jos galimos aukštos kokybės mokytojų, per 30 dienų per metus išmokyti vaiką lietuviškai — vadovėlio skaitymas — niekad neatstos gyvos kalbos vartojimo. Ar apsispręsim būti garbingi, ar gėdysimės? Savo tautos išdaviku juk niekas nenori būti!

Pasimokykime iš praeities: XIX amžiuje Lietuva pamažėliu nyko, nes nyko jos kalba. Be Jono Basanavičiaus būtumėm pasukę jotvingių likimo keliu. Neapsimoka rizikuoti savo turtą prarasti — būkime savai tautai ištikimi. Kalbėkime, rašykime, skaitykime, galvokime, sapnuokime, ir mylėkime — lietuviškai! Kartu su poetu Kaziu Bradūnu pritariu: Būk ramus, amžinasis Lietuvi, Laiko audros Taveš nenutrenks. Tautos širdį nuo mirtino šūvio Mūs gyvybė, kaip skydas,

pridengs.

Ir matau — amžių ūkanos švinta, Ten žengi, kaip rytojaus žmogus. Tavo galvą žvaigždynai apkrinta, Tavo sieloje gyvas dangus.

Vienybėje su kovojančia tauta!

CHICAGOS LIETUVIAI LANKĖSI BRAZILIOJE

Susižavėję vasaros temperatūromis, gerais pirkiniais ir palyginus žema kelionės kaina — \$757 su viešbučiu ir pūsryčiais, 20 Chicagos ir apylinkių lietuvių vasario 18-25 praleido Rio de Janeiro. Jie grįžo įdege, apsipirkę, ypač batais ir papuošalais, na, o keturi buvo ir — apvogti . . .

Lietuvių šiame didžiausiame Brazilijos mieste su 8 milijonais gyventojų tėra vos keliasdešimt. Tarp jų ir rašytojas Petras Babickas, kuris eina jau 81-uosius metus ir, tiesa, gyvena valandą kelio automobiliu nuo Rio—Duque de Caxias mieste, vienas tarp svetimųjų, kurie per keliasdešimt metų jam tapo savi.

"Elados", "Toli nuo tėvynės" ir kitų knygų autorius iš savo kuklaus namuko nebeišeina ir ryšį su lietuviškuoju pasauliu tepalaiko laiškais ir per spaudą. Jo vienintelis reguliarus pragyvenimo šaltinis yra "Lietuvos dukterų" parama.

Rašytojas tebėra guvus ir kalbus, mėgstas prisiminti savo keliones po pasaulį, darbą Lietuvos radiofone ir bendradarbiavimą su žymiais žmonėmis.

Apie dabartį ir ateitį jis kalbėti vengia. Nors jo fizinė sveikata pakenčiama, bet turi problemą su širdimi, kuri gali pablogėti, o gyvenant vienam, tai gali privesti ir prie tikros krizės.

Jis kažkodėl įsitikinęs, kad negalys persikelti kad ir į Sao Paulį, didžiausią lietuvių koloniją Pietų Amerikoje, maždaug 1000 km nuo "Kašijos kunigaikščio", lietuviško rašytojo gyvenamojo miesto pavadinimo.

Tuo pačiu metu Rio mieste lankėsi ir Lenkijos primas kardinolas J. Glemp. Buvo proga išklausti jo laikomų Mišių ir pamokslo lenkų bažnytelėje, kuri ne ką tedidesnė už Chicagos Jaunimo centro koplyčią.

Ekskursijos idėja kilo S. Balutienėi. Jai vadovavo B. Zalatorienė. Keliauta su VTC kompanijos nuomotu ONA Boingu 747 kone 500 žmonių talpinančiu. Skridimo laikas iš New Yorko — 9 valandos. Ekskursantus paglobojo vietinis lietuvis E. Petraitis. **V. Zalatorius**

Z. BANEVIČIUS MARGUČIO KONCERTE

Zigmas Banevičius, šiuo metu gyvenęs Paryžiuje, atvyksta į Chicago ir čia pirmą kartą Š. Amerikos žemyne pasirodys Margučio rengiamame koncerte kovo 25 d.

Z. Banevičius yra pantominos specialistas. Jis netaip jau seniai per Lenkiją atkeliavo iš Lietuvos į vakarus. Savo specialybėje — pantominoje yra nemaža pasireiškęs Lietuvoje, Prancūzijoje bei kitose valstybėse.

Koncerte taip pat pasirodys sol. V. Mozūraitytė, pianistė R. Lampasaitė ir jos vyras E. Kollars.

Jų koncertas Chicagoje bus kovo 25 d. po pietų Jaunimo Centro didž. salėje. Ši trijulė į Ameriką atvyko gerokai anksčiau, čia koncertuoti pradėjo vasario pabaigoje.

Vaidas iš Povilo Mieliiulo oratorijos "2000 metų" atlikimo "Tėviškės" parap. bažnyčioje Chicagoje sausio 8 d. Nuotraukoje: dainininkai ir dalis orkestrantų.
Z. Dugučio nuotr.

LITUANISTIKAI TELKTI CENTRAS

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės VI seimas įpareigojo PLB valdybą įsteigti **Pasaulio lituanistinio švietimo priemonės telkti centrą** [rezervuarą], kuris jau veikia prie Pedagoginio lituanistikos instituto Chicagoje.

Centro paskirtis — surinkti bet kokios gamybos visas lituanistiniam švietimui priemones, jas surūšiuoti, sukataloguoti ir išvystyti tokią informacijos sistemą, kad bet kuris mokytojas, tėvas, mokykla ar organizacija galėtų ta medžiaga naudotis, taip, kad kai kas pasiųstų prašymą į Pasaulio lituanistinio švietimo priemonės telkti centrą, kad prašomoji medžiaga būtų fotokopijuota ir prašančiamam nusiųsta.

Todėl pirmiausi kreipiantis į mokytojus, kreipiamės prašydami atsiųsti savo gerai pavykusius **pratimo lapus** (gramatikos, t. t.), **žaidimų lapus, skaitymo bei pasakų lapus, eilėraščius, vaidinimėlius**, t. y. **bet kokią lituanistinio švietimo medžiagą**, kuri Jūsų patirtimi buvo naudinga. Patekusi į rezervuarą, jūsų medžiaga galės naudotis kiti lituanistinių mokyklų mokiniai — visam pasauliui. Jei reikia, galėsime rankraščius perrašyti mašinėle. Originalią medžiagą galima siuntėjui gražinti, jei to bus pageidauta.

Visiems lituanistinių mokyklų mokytojams, mokykloms, bendruomenėms ir jaunimo organizacijoms bus siunčiamas **Švietimo priemonės telkti centro katalogas**, kuriame bus įrašyta surūšiuotoji lituanistinio švietimo medžiaga.

Tikimės, kad sutiksite, jog **Lituanistinio švietimo priemonės telkti centras** bus būdas praturtinti, paįvairinti ir pagerinti lituanistinį švietimą.

Medžiagą siųsti:

Ramunė M. Račkauskienė
PLB ŠVIETIMO
PRIEMONĖS CENTRAS
5620 South Claremont Avenue
Chicago, Illinois 60636
USA

J. JANUŠAITIS PALIEKA CHICAGĄ

Jurgis Janušaitis, Lietuvių Žurnalistų sąjungos pirmininkas ir Paramos parduotuvės vienas savininkų, palieka Chicago apsigyvens Floridoje. Jau biznio dalį yra perleisęs partneriui J. Mažeikai, o

pats balandžio pradžioje išvyksta.

Lietuvių Žurnalistų sąjunga ir visuomenė, kuriai J. Janušaitis daugelį metų savo plunksna taip uoliai tarnavo, jam rengia atsisveikinimą kovo 17 d., šeštadienį, 7:30 val. Jaunimo centro kavinėje.

AMERIKIETIS APIE LIETUVIUS

Prof. Victor Greene vasario 10 d. vakare įvykusioje vakaronėje Chicagos Jaunimo Centro kavinėje kalbėjo tema — "Conflict and Community in the Lithuanian-American Past".

Jis yra vienas iš nedaugelio amerikiečių istoriku, kurie yra studijavę JAV imigrantus, jų tarpe ir lietuvius.

Prof. Green profesoriauja University of Wisconsin Madison mieste, yra išleides ir vieną knygą apie lietuvių ir lenkų imigrantus (For God and Country: Rise of Polish and Lithuanian Ethnic Consciousness in America, 1860-1910).

Kalbėtojas paryškino Amerikos lietuvių išseivų veiklą paskutinių 100 metų laikotarpyje, parodydamas, kas jungė lietuvių bendruomenę Amerikoje ir kas skaldė.

Paskaitininkas pažymėjo, jog Amerikoje istorikai lietuvių veiklai rodė labai mažą dėmesio ir apie lietuvius paprastai labai nedaug buvo rašoma. Jis perskaitė ištrauką iš vieno apžvalginio veikalų, kuris lietuviams atžymėti labai mažą vietos beskyrė. Kiek daugiau lietuvius išpopuliarino Upton Sinclair romanai Raistas.

Prof. Green nuomone, nuo 1970 metų kasmet vis daugiau dėmesio rodoma etninėms studijoms, o dabar yra daugiau progų čia pasireikšti.

Jis pažymėjo, jog pirmą kartą Jaunimo Centre yra buvęs prieš maždaug 20 metų, kuomet savo studijai rinko medžiagą apie lietuvius. Paminėjo eilę pavardžių tų žmonių (jų dauguma jau mirę), kurie apie lietuvius suteikė žinių.

Po paskaitos buvo diskusijos. Čia vienas diskutuotojų — J. Dainauskas su kaikiurėmis paskaitininko tezėmis nesutiko, jas patardamas pataisyti.

Pagal Upton Sinclair romaną "Džiunglės" yra gaminamas ar jau pagamintas filmas.

PASTABOS IŠ VOKIETIJOS

BEDARBAI

Vakarų Vokietijos bedarbių skaičius prašoko du su puse milijono žmonių ribą. Tiek bedarbių buvo tik 1950-aisiais metais. Šis faktas ir skatina rasistines vokiečių tendencijas. Ne dyvai, jog kiekvienas šeštas Vokietijoje gyvenantis užsienietis neturi darbo. Lietuvių tarpe irgi jaučiama nedarbas, bet apie tai viešai nediskutuojama.

Keletas faktų tik iš pereinamojo laikotarpio. Pavardžių neminėsiu. Vienai lietuvi, labai ilgai buvo buvusiai bedarbe, pagal naujai pravestuosius įstatymus, tuoj žymiai sumažinta bedarbio pašalpa. Tokiu būdu ji nebeišsigalėjo toliau net nuomos mokėti. Todėl paliko butą ir be žinios — dingo. Pametusi galvą, tikriausia, po Vokietiją klajoja, kaip daugelis moterų, susikrovusi savo turtą į plastikinį maišelį.

Vienas mano draugas baigė studijas geriausiu pažymiu, bet neturi jokios vilties gauti darbo. Jo žmona irgi bedarbė. Tikriausia, tėvai pagelbės, bet jis neturės to, ką galėtų turėti dirbdamas. Ypač liūdna padėtis žmonių, kurie tik prieš keletą metų atvyko į Vokietiją ir tapo bedarbiais.

KURSAI

Po ilgo laiko Lietuvoje, pagaliau, laimėjo tie, kurie lietuvių kalbos vasaros kursuose Vilniaus universitete mokymą imato tikslui kuriam tie kursai skirti: pažadinti meilę lietuvių kalbai ir lietuvių kultūrai, o ne marksistinės ideologijos skiepijimui. Teko patirti, kad, dar yra galimybių į kursus registruotis, bet reikia ne vėliau kovo pabaigoj rašyti: Vilniaus Kapsuko universiteto rektoriui Vilnius, Lietuva.

KELIONĖ

Tėviškės draugija ir šiais metais kviečia Vasario 16-osios gimnazijos moksleivius ir lietuviškąjį jaunimą į Vilnių Velykų Švenčių metu. Norintieji vykti gali kreiptis į Romualdą Marcinkų, Postschlieffach, 6, 108 Berlin/DDR. Telefonas Rytų Berlyne 2292884. Pabuvimas Lietuvoje nemokamas; reikia tik susimokėti už kelionės bilietą.

MINĖJIMAS

Tradicinis Lietuvos Nepriklausomybės sukakties minėjimas įvyko vasario 18 d. Huttenfelde. Šis minėjimas vadinamas centriniu. Kaimo svetainėje žmonės susineša kėdes ir pasiklauso kalbų bei pasidžiaugia menine programa. Programa šiais metais buvo gana įdomi, nes ją tvarkė Arvydas Paltinas, neseniai iš Lietuvos atvykęs orkestro vadovas.

Gaila, kiek iš pokalbių su pažįstamais sužinota, mažai kas ten norėjo vykti. Nesidomėjimas Bendruomenės renginiais jaučiamas jau keli metai. Tai ne vien nutautėjimo reiškinys, bet dabar vadovaujančių Bendruomenei žmonių neradimas ryšio su lietuviškomis Vokietijoje, kas daugiausia yra aklos, vienšališkos politikos vedimo pasekmės.

KRIVICKAS

Dailininkas Alfonsas Krivickas šių mokslo metų pabaigoje taps pensininku. Krivickas priklauso prie tų pedagogų, kurie nuo Vasario 16-osios gimnazijos įkūrimo Diepholze iki šiol šioje mokykloje tebedirba. Per ilgus metus Krivickas patyrė visokiausių lietuvių išsiviešėjimo situacijų, susitiko su įvairiausiais žmonėmis.

Alfonsas anksti suprato, kad asmeninis ryšio palaikymas su žmonėmis Lietuvoje yra būtinas. Todėl mums būdavo lengva ir paprasta, jeigu koks nors tautietis iš Lietuvos viešėdavo Frankfurte, turėdavo sentimentą pamatyti ir Vasario 16-osios gimnaziją. Svetį nuveddavom pas Krivicką; jis aprodydavo patalpą ir pasikalbėdavo. Dabar tos galimybės gali nutrūkti, nes kiti pedagogai, kurie ir norėtų panašią susitikimų yra savo kolegų įbauginanti. Jeigu jie bendrauja su žmonėmis iš Lietuvos, jie rizikuoja savo darbu gimnazijoje. Šiais nedarbo metais, susilaikymas nuo tokių kontaktų, kai kam yra pragyvenimo reikalas.

PALTINAI

Ir vėl Nelė ir Arvydas Paltinai yra pakėlę sparnus koncertinei kelionei į Ameriką. Balandžio 28 d. jie turės savo pirmąjį koncertą New Yorke, kurį organizuoja Radijo vedėjas Romas Kezys.

TURIZMAS

Kelionių agentūros savo vasaros katalogus jau atspausdino. Jų tarpe pažymėtos ir kelionės į Vilnių.

Daug Vokietijos lietuvių važiuoja pas saviškius pavieniui, nes grupės ne taip jau greitai susidaro, ar jos vyksta nepatogiu laiku. Pav., kelionė antra klase traukiniu miegamajame nuo Frankfurto iki Vilniaus su persėdimu Hannoveryje užtrunka 32 valandas ir kainuoja 517,20 markių į abi puses.

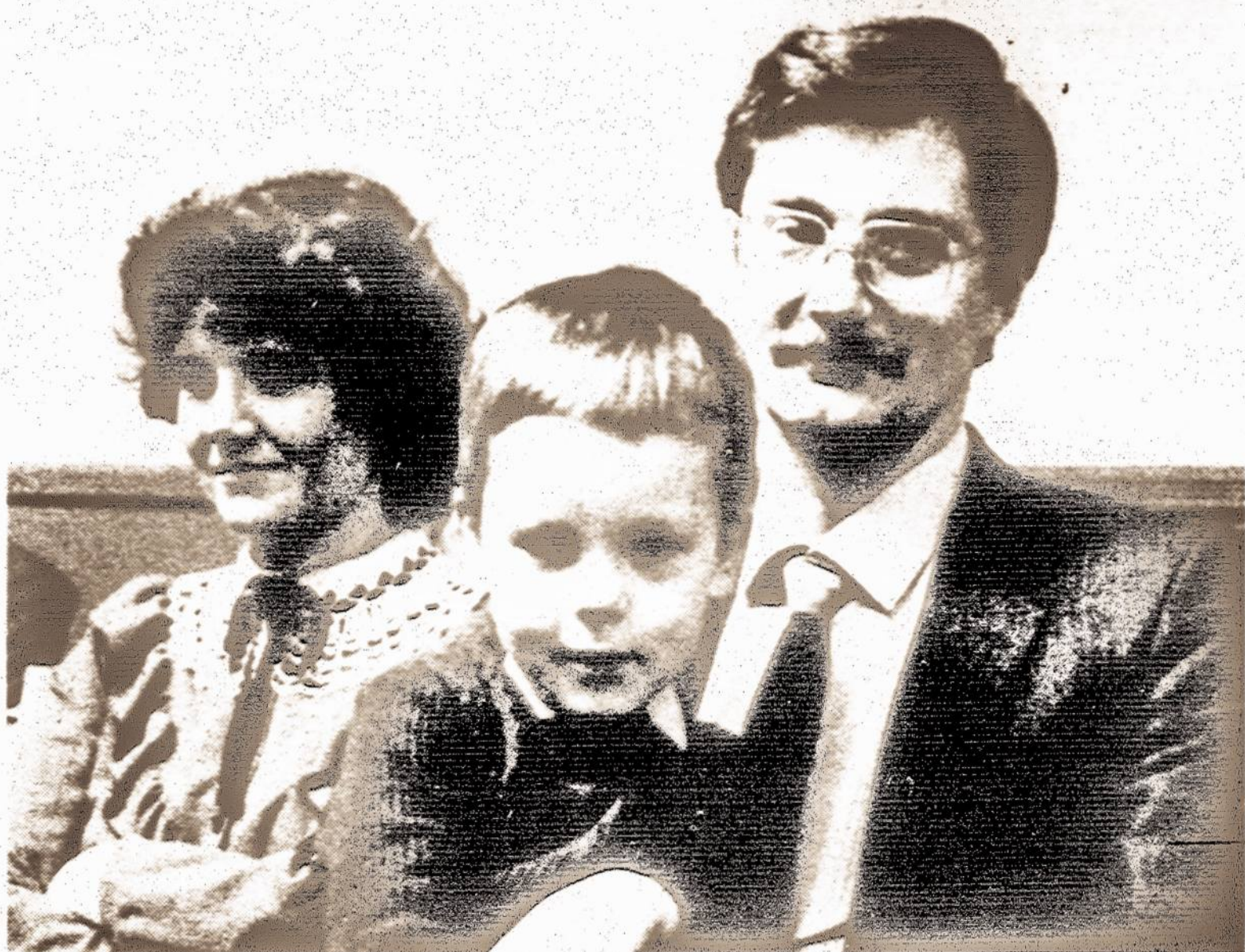
Prisideda dar tranzitinės vizos per Rytų Vokietiją ir Lenkiją, kas sudaro apie 60 markių į abu galus. Ilga, bet nenuobodi kelionė, nes vagonė susitinko su daug rytičių žmonių, jų tarpe ir lietuvių. Iki Vilniaus ištuštėja ne viena bonka.

Vilniuje Gintaro viešbutyje dviem žmonėm už dviejų lovų kambarį per naktį su pusryčiais reikalauja 122 markių. Kadangi dabar turistai iš užsienio priimami tik į Lietuvos viešbutį, o jis skaitosi liuksusiniu, reikia už tai mokėti 336, — už porą-dviem. O, jeigu nori gyventi apartamente, tai mokėk už du 476, — markes. Prie to prisideda dar bagažo nuvežimas į viešbutį (24 markės). Skaičiuojant maistą ir kitką, tai susidaro gera sumelė.

Tikriausia jie prailgins 5 dienu vizitą Vilniuje, tik bėda, kad — mažai kas begalės tas aukštas kainas mokėti. Ypač sunku bus darbo žmogui ar pensininkui, norinčiam susitinkti su artimaisiais.

Romas Šileris

Žurnalistas Vilius Kavaliauskas atvyko į New Yorką

Žurnalistas Vilius Kavaliauskas su žmona Ramūnė ir sūneliu Paulium.

Į New Yorką, kaip *Moscow News* ir *Tiesos* korespondentas atvyko žurnalistas Vilius Kavaliauskas su žmona ir sūnumi. Jis čia pakeis Sigitą Krivicką, kuris kaip žurnalistas, darbuosis Lietuvoje ar kitur.

Vilius Kavaliauskas gimė 1951 metais. Baigęs vidurinę mokyklą Lazdijuose, žurnalistiką studijavo Kapsuko universitete. Studijas baigė labai gerais pažymiais. Jo tėvas pedagogas.

Dar studijų metu pastebėti Viliaus žurnalistiniai talentai. Baigęs studijas, jis buvo įdarbintas *Tiesos* redakcijos užsienio gyvenimo skyriuje. Ne ilgai truko, kol jis tapo to skyriaus viršininku. Jo dėka *Tiesa* populiariausia ir profesionaliausia informuoja Lietuvos skaitytojus apie užsienio gyvenimą.

Vilius Kavaliauskas, kaip žurna-

listas, yra apkeliavęs daug pasaulio kraštų. Yra jau anksčiau buvęs Amerikoje, Vakarų Vokietijoje, lankėsi daugelyje socialistinių šalių ir pačioj Tarybų Sąjungoj. — Jis yra ir kolekcionierius — renka plakatus, vėliavas, medalius ir knygas. Jo buvusioj studentiškoj "būdoje" trūko vietos šioms, įdomioms, bet labai įdomioms vertybėms sukrauti.

Kita gera Viliaus Kavaliausko savybė, tai darbštumas. Nesuskaičiuosi jo straipsnių *Tiesoje* bei kitoje spaudoje, tilpusių jo paties pavarde ar slapyvardžiais. Jam dažnai tenka tarptautinius sudėtingus įvykius trumpai atpasakoti. Tuo būdu priklauso prie tų profesionalų žurnalistų, kurie sugeba faktus suprasti ir neiškraipyti perduoti skaitytojams. *Tiesos* skaitytojai Vilniuje ir iš Amerikos gaus įdomių straipsnių įvairiomis temomis.

Jo žmona Ramūnė baigė Vilniuje vokiečių kalbą ir dirbo Vilniaus Inturisto įstaigoje palydove. Ramūnė apskiri ir energinga. Nenuostabu, kad ji greit tapo Inturisto palydoviu viršininke. Ji irgi mačiusi pasaulio. Praėjusį rudenį buvo Vakarų Vokietijoje "Lietuvos savaitės" metu kaip ministro vertėja.

Bet, kadangi Lietuvos ministras, nežinia kokiais sumetimais, nutarė kreiptis į vokiečius ir lietuvių tautiečius rusų kalba, tai Ramūnės paslaugų jam nereikėjo. Buvo pakankamai vietinių vokiečių, kurie galėjo iš rusų į vokiečių kalbą ministro prakalbas išsiversti... Todėl Ramūnei teko daugiau padėti Lietuvos ansamblio dalyviams susikalbėti. Be to, kaip kelionių žinovė, atliko visus su kelione susijusius reikalus.

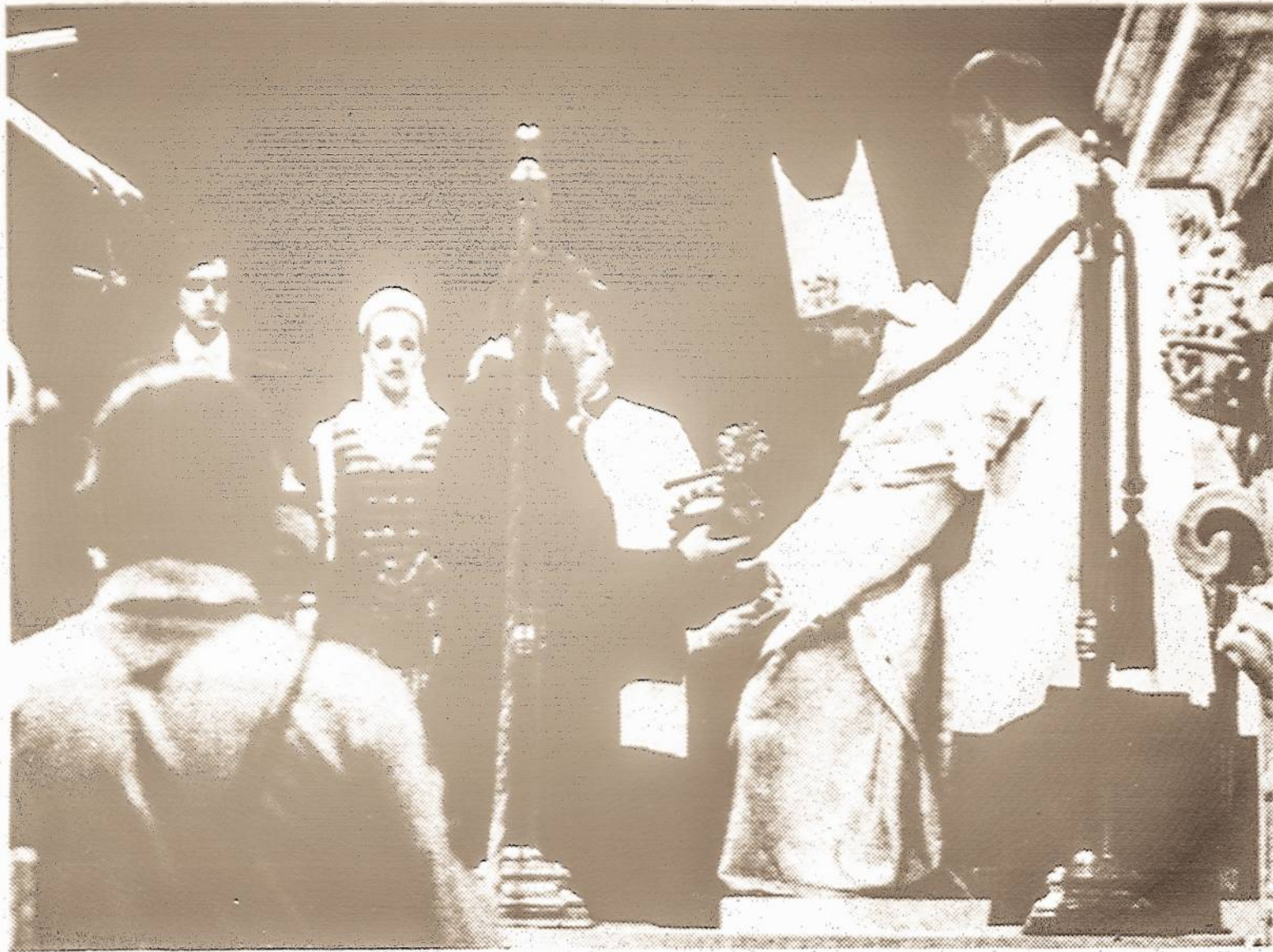
Apie ketverių metų amžiaus sūnų Paulių mažai ką begaliu papasakoti. Kai jį vėliausiai mačiau, jis lovoje vystyklusose miegojo.

Viliui darbas New Yorke tikrai turėtų patikti, o Ramūnė dažnai vis bent mintimis grįš į jos numylėtąjį Vilnių. Be to, New Yorko lietuviai, bent keliems metams susilauks puikios lietuviškos šeimos, su kuria galima maloniai pabendrauti.

Romas Šileris

Šv. Kazimiero 500 m. sukakties minėjimas Romoje, Lietuvoje ir Amerikoje

Detalė iš aukų nešimo mišių metu šv. Petro bazilikoje — popiežius Jonas Paulius II iš jaunimo priima lietuvišką koplytėlę.

Daugiau kaip tūkstantis lietuvių, suvažavusių iš viso pasaulio, kovo 3 ir 4 dienomis Vatikane paminėjo Lietuvos globėjo švento Kazimiero 500 metų mirties jubiliejų. Su jais dalyvavo ir visi penki už Lietuvos ribų esantys lietuviai vyskupai ir daugelis kunigų.

Kovo 3 d. popiežius priėmė lietuvių piligrimus privačioje audiencijoje Palaiminimų salėje. Jis priėmė ir jų dovanas, pakalbėjo jiems itališkai ir lietuviškai ir juos palaimino.

Kovo 4 d. šv. Petro bazilikoje popiežius atlikė mišias, itališkai pasakė pamokslą, užbaigdamas jį lietuviškai ir suteikė palaiminimą. Ir čia lietuviai jam nešė aukų-dovanų, kurias jis maloniai priėmė, pakalbėdamas ir pačius nešėjus.

Tų abiejų susitikimų su popiežium pagrindinė tema buvo Lietuvos šventojo sukaktis. Popiežius abiem atvejais kėlė šventojo reikšmę visai Bažnyčiai, o ypatingai Lietuvai ir jos tikintiesiems, ir kvietė prisiminti juos maldose, kad išliktų ištikimi Kristui.

Vatikano spauda, radijas ir Italijos TV plačiai įvykius garsino, ta proga primindami ir tai, kad dabartinėje Lietuvoje religija yra persekiojama ir pati Lietuva yra svetimų valdoma. Jubiliejaus proga Vatikano paštas išleido šv. Kazimiero ženklą. Vietinio lietuvių komiteto rūpesčiu paruošti ir iškljuoti plakatai visoje Romoje garsino šv. Kazimiero jubiliejaus minėjimą.

Salia tų pačių išpūdingiausių dienų Vatikane, lietuviai piligrimai turėjo ir kitų susibūrimų Romoje. Vasario 28 d. jie dalyvavo mišiose šv. Jono Laterano bazilikoje, kovo 1 d. Santa Maria Maggiore bazilikoje, o kovo 3 d. — šv. Kryžiaus bazilikoje, kur buvo šventinami du lietuviai kunigai — vienas iš Kanados, kitas iš JAV.

Kovo 1 d. piligrimams susitikimą surengė šv. Kazimiero Lietuvių Kolegija ir Villa Lituania, o kovo 4 d. vakare — Sheraton Roma viešbutyje įvyko užbaigimo banketas, kurio metu meninę programą atliko "Grandinėlė", pasižymėjusi Vatikane savo lietuviškom dainom, giesmėm, tautiniais šokiais ir spalvingais tautiniais drabužiais.

Pirmą sykį Vatikano istorijoje lietuviai šoka savo tautinius šokius šv. Petro aikštėje. Tolumoje vidur-

ryje — "Grandinėlės" vadovas Liudas Sagys. Salomėjos Narkeliūnaitės nuotraukos

Šv. Kazimiero 500 metų mirties sukaktį minėti veikianti komisija Vilniuje, gautomis iš Lietuvos žiniomis, buvo susirinkusi posėdžio 1983 m. gruodžio 6 d.

Lietuvoje sukakties minėjimą pradėjo 1984 kovo 4 d. visose šventovėse, o užbaigs rugpjūčio 26 d. Vilniuje prie šv. Kazimiero karsto Šv. Petro ir Povilo šventovėje Antakalnyje. Nuo kovo 4 d. iki rugpjūčio 26 d. kiekviena parapija raginama šventąjį globėją iškilmingai paminėti, jei kurioje šventovėje tame laikotarpyje pasitaikytų parapijos atlydai.

Komisija peržiūrėjo šv. Kazimie-

ro atminimui paruoštą medaliaus projektą, jį priėmė. Taip pat ruošiami šv. Kazimiero knygelė su paveikslėliu ir maldomis. Neuzilgo turėtų atspausinti ir 1984 m. kunigų kalendorių žinyną. Atskiram šv. Kazimiero paveikslėliui su maldele bus panaudotas Varnių šventovėje esantis šv. Kazimiero paveikslas — kryžius ir lelija prieš aistrų demoną ar Amūrą.

Lietuvos vyskupų ir vyskupijų valdytojų sudaryta liturginė komisija yra paruošusi antrąją liturginio maldyno laidą. Knyga spausdinama, tikimasi ją gauti šv. Kazimiero iškilimams ar dar prieš Velykas.

New Yorko Lietuvos Vyčių 12-oji kp. paminėjo savo globėjo šv. Kazimiero 500 m. mirties sukaktį Aušros Vartų bažnyčioj atlaikytos mišios 11 v. r. Po mišių, parapijos salėje buvo akademija. Paskaitą apie Šventąjį Kazimierą skaitė prof. dr. Jokūbas Stukas.

Brooklyno Vyčių 41-oji kuopa paminėjo Švento Kazimiero šventę kovo 4 d., pamaldose Apreiškimo lietuvių parapijos bažnyčioje 11-tą valandą ryto. Salėje įvyko akademija.

Newark, N. J. Lietuvos Vyčių 29-toji kuopa minėjo Švento Kazimiero 500 metų mirties sukaktį kovo 4 d. Švenčiausios Trejybės lietuvių parapijos bažnyčioje. Po mišių parapijos salėje buvo pusryčiai.

Philadelphia, Pa. Švento Kazimiero mirties sukaktis paminėta kovo 18 d., sekmadienį, 3 v. p. p. Švento Petro ir Pauliaus Katedroje. Iškilmingas mišias atlikė Kardinolas Krol.

Chicagoje specialios pamaldos Švento Kazimiero 500 metų mirties sukakties proga, buvo vasario 25 dieną, šeštadienį, Švento Vardo katedroje. Mišias atnašavo kardinolas Bernardin.

Los Angeles, Cal. Šv. Kazimiero mokykla šv. Kazimierą paminėjo kovo 2 d. 11 val. ryto buvo mišios, vėliau bendri pietūs ir po to salėje minėjimas, programa ir pagalba mokyklai.

Šeštadieninė mokykla kovo 4 d. dalyvavo iškilmingose mišiose su visais ir dalyvavo rašinių konkurse apie šv. Kazimierą. Skyrė 3 premijas: \$75, \$50 ir \$25. Dovanas įteiks birželio 17 d. šv. Kazimiero akademijoj Lietuvių Dienoje.

Didysis minėjimas, dalyvaujant Los Angeles Kardinolui, įvyko kovo 4 d., šv. Kazimiero vardo šventovėje. Giedojo sustiprintas parapijos choras ir solistai, vadovaujant komp. Br. Budriūniui. Pamokslą pasakė Tėv. L. Andriekus iš Brooklyno. Kalbėjo ir kardinolas. Sveikino gen. Lietuvos konsulas Inž. V. Cekanauškas. Kardinolui įteikta dovana — sidabrinis šv. Kazimiero medalis ir lietuviška stula. Iškilmingas filmuotas. Organizacijos pamaldose dalyvavo su vėliavomis, uniformuoti vyrai, moterys ir mergaitės pasipuošusios tautiniais drabužiais.

Connecticut valstijos lietuviai buvo susirinkę Lietuvos globėjo šv. Kazimiero mirties sukakties iškilmingam minėjimui. Kovo 4 d., sekmadienį, Švento Juozapo Katedroje. Hartfordo arkivyskupas Whealon laikė mišias, koncelebruojant lietuviams kunigams. Kovo 3 Bushnell Memorial Hall patalpose buvo surengtas koncertas. Vėliau banketas.

Paterson, New Jersey, Švento Kazimiero lietuvių parapija surengė savo globėjo šv. Kazimiero 500 metų mirties sukakties minėjimą kovo 4 d. Iškilmingas mišias atnašavo Patersono vyskupas Frank Rodimer. Po pamaldų buvo iškilmingi pietūs su menine programa.

Kaziuko tradicinė mugė ir Šv. Kazimiero 500 metų nuo jo mirties minėjimas įvyko kovo 4 d. Toronto Prisikėlimo parapijos salėje. Minėjimą ir Kaziuko mugę surengė Toronto skautai.

ITALIJOJ

Kun. M. Burba, lietuvių saleziečių istaigos Frascati, Roma, direktorius, į italų kalbą išvertė S. Sužiedėlio parašytą šv. Kazimiero gyvenimą ir Romos saleziečių spaustuovėje, kur dirba lietuvis salezietis Vincas Aleksandravičius, spausdina 10,000 egzempliorių tikslu paskleisti italų tarpe.

WASHINGTON, D. C.

ŠVENTĖ

Lietuvos nepriklausomybės šventę Washingtono lietuviai paminėjo sekmadienį, vasario 19 d. Lietuviškajam šventadieniui sostinėje mišiose Šv. Mato katedroj už Lietuvą buvo pilna lietuvių, apie šimtas.

Už Lietuvą koncelebruoti procesijoj buvo trys kunigai, jų tarpe kun. dr. T. Žiūraitis. Jis lietuviškai perskaitė ir dienos Evangeliją. Pamokslą pasakė kun. Ralph Duffy. Prieš pradėdamas pamokslą, pasveikino Mišiose dalyvaujantį Lietuvos atstovą dr. S. Bačkį ir jo žmoną. Priminė, kad lietuviai komunizmo terorą pažįsta, nes patys jį pergyvena. Priminė, kad šandien minima Lietuvos nepriklausomybės šventė ir ta proga atnašaujamos Mišios. Paminėjo, kad vykdomas žmogaus teisių pažeidinėjimas. Šiais šv. Kazimiero metais kvietė melstis už visus persekiojamus ir taip pat už tikėjimą ir tautiškumą išlaikiusius lietuvius.

Aukas prie altoriaus nešė tautiniais drabužiais pasipuošę jauniausi Washingtono lietuvių atstovai: Astutė ir Žalgiris Almenai ir Liudas Landsbergis. Komunijos metu katedros choras giedojo "Marija, Marija". Pasibaigus Mišioms, katedros choras sugiedojo Lietuvos himną.

Lietuvos nepriklausomybės minėjimas vyko Latvių namuose, Rockville, Md.

Sceną buvo su stilingu Vyčiu, inž. žurnalisto Romo Kasparo rankų nuopelnas. Minėjime dalyvavo Lietuvos atstovas Washingtono dr. S. Bačkis su žmona Ona, valstybės departamento žmogaus teisių skyriaus pareigūnas Gary Matthews, valstybės departamento Pabaltijo skyriaus viršininkas John Zerolis, latvių ir estų organizacijų atstovai ir apie 150 lietuvių.

Minėjimą pradėjo Virginija Gureckienė, lietuvių ir anglų kalba pabrėžė, kad "laikas mus bando". Su rūpesčiu stebime savo žmones Lietuvoje, o taip pat latvius ir estus ir tikimės jų pasiryžimu išlaikyti savas tautas, kaip dalį krikščioniškų Vakarų.

Himnams akompanavo Diana Čampienė, invokaciją paskaitė kun. dr. T. Žiūraitis, minėjimą pravedė Kristina Nakienė. Sveikino Lietuvos atstovas Washingtono ir naujasis Lietuvos diplomatinės šefas dr. S. Bačkis. Perskaitė valstybės sekretoriaus G. Shulz sveikinimą. Latvių organizacijų vardu sveikino Maruta Karklis, estų sveikino Marien Parmik.

Kalbėjo Valstybės departamento Pabaltijo skyriaus viršininkas lietuvių kilmės John Zerolis. Kalbėjo ir Valstybės departamento pareigūnas, dirbęs Poznanėje, Varšuvoje ir Maskvoje. lankęsis Kaune ir Vilniuje.

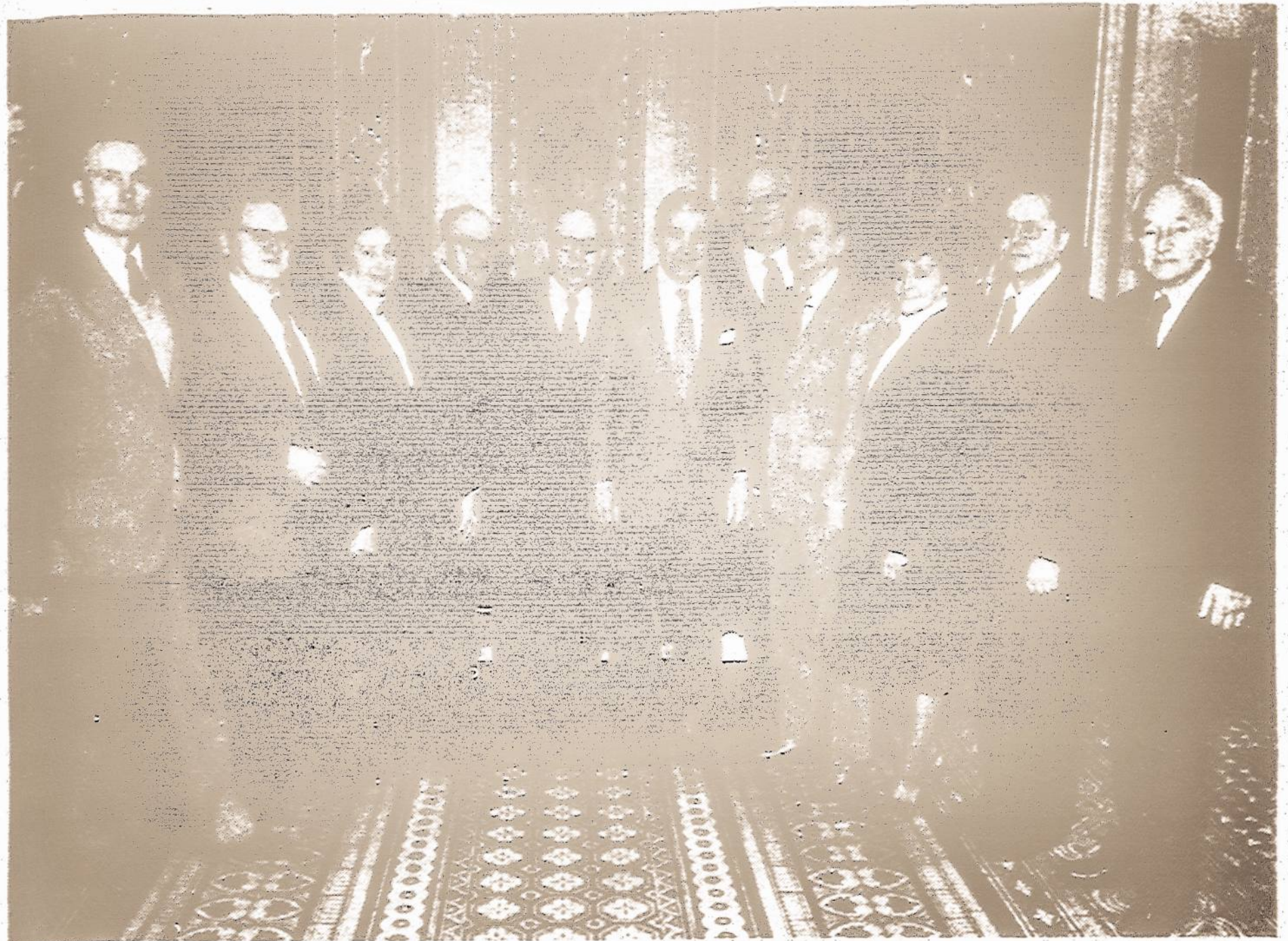
Pagrindinis kalbėtojas Draugo redaktorius Mykolas Drunga. Jis pažymėjo, kad mes esame per maži ir per santūrūs, jog savo rūpestį dėl nepriklausomybės padarytume pasaulio rūpesčiu. Mūsų kelias į nepriklausomybę gali ateiti tik per pačios Sovietų Sąjungos išsinarstymą.

Minėjimo meninę programą atliko iš New Yorko pianistas Vytas Bakšys.

Vėliavų pakėlimas. Vasario 16 d. minėjimas prie Laisvės paminklo Clevelande. Vlodo Bacevičiaus nuotr.

Minint JAV senate 1984 m. vasario 21 d. Lietuvos Nepriklausomybę Iš kairės: Amerikos Balso vadovas Alfonsas Petrutis, dr. Kostas Jurgėla, Gražina Krivickienė, ALTo valdybos narys Mykolas Prancevičius, Lietuvos Diplomatinės Šefas dr. Stasys Bačkis, senatorius Charles H. Percy, VLIKo vicepirmininkas dr. Domas Krivickas, ALTo valdybos narys Petras Bučas, VLIKo reikalų vedėja Margarita Samatienė, dr. Jonas Genys, Juozas Laučka.

Cleveland, Ohio miesto meras George Voinovich žiūri į krūvą žieminių kepurėlių, kurios buvo išdalytos senyvo amžiaus žmonėms. Toje konferencijoje dalyvavo ir lietuviai pensininkai.

Vlodo Bacevičiaus nuotr.

JAUNIMAS MINĖJO NEPRIKLAUSOMYBĖS ŠVENTĖ

Jaunimo Centro rengiamas Lietuvos nepriklausomybės minėjimas įvyko kaip tik vasario 16 d. Pradžioje sugiedoti Amerikos ir Lietuvos himnai. Programos vedėja bei vakaro organizatorė Danutė Eidukienė deklamavo Vinco Kazoko eilėraštį *Mano tauta*. Kun. Antanas Saulaitis S. J. pravedė bendrą malda, reikšdamas Aukščiausiam padėką, taip pat prašydamas broliams ir seserims Lietuvoje suteikti laisvės viltį.

Kalbėjo Rita Likanderytė. Ji pasakojo savo asmeniškąs pergyvenimus, įsitikinimus ir nusiteikimus, pabrėždama svarbą neatmesti iš savo bendruomenės tų, kurie lietuviškai nebekalba.

Ritai Kisielienei vedant, o Tomui Stroliai akordeonu pritariant, kavinė aidėjo lietuviška daina.

***

Vasario 11 d. Jaunimo centro mažojoje salėje įvyko Chicagos Aukštesniosios lituanistinės mokyklos Lietuvos nepriklausomybės minėjimas. 12-tą valandą rinkosi tėvai, mokytojai, mokiniai, svečiai prie paminklo Jaunimo centro sodelyje. Aštuntosios klasės mokiniai padėjo vainiką Lietuvos laisvės kovose mirusiems atminti, pakeltos Lietuvos ir Amerikos vėliavos, Lietuvos himnui palydint. Aštuntosios kla-

sės mokinys Vėjas Liulevičius apibūdino Vasario 16-tos istorinę reikšmę.

Vėliau buvo pamaldos ir meninė dalis.

***

Chicagos skautų ir skaučių tantai savo minėjimą suruošė iš anksto — Vasario 12-ą Jaunimo centre. Buvo įdomi, sudėtinga programa. Meninėje dalyje pirmą kartą pasirodė naujoji tautinių šokių grupė *Malūnas*. Joje šoka ir skautų-čių nemažai.

Kongresmanas Dennis E. Eckert kalbą pasakė Clevelande per vasario 16 d. minėjimą.

Vlodo Bacevičiaus nuotr.

THE VALERIE TYSLIAVA I KNEW

DEMIE JONAITIS

An unusually beautiful and musically gifted individual, Valerie Tysliava was fated by the course of Lithuanian history to eschew the satisfactions of ambition and the personal success it would have brought her. She began to work selflessly at publishing *Vienybė* to voice the world views to which her husband Juozas Tysliava, the great poet, had given so much of his life at the sacrifice of his poetry.

Both sacrificed the gifts that were dearest to them for the sake of Lithuania. Both were pragmatic realists, aware that, in any given moment of life, no event can be evaluated from only one perspective, in the same unwavering light. They searched for facts, focusing to the right and left, and their ultimate judgments were not propagandistic but centered in humanity, its problems, and hope in the changes time inevitably brings.

Valerie was apolitical, in the best sense of the word. She was wholly devoted to Lithuania and her people. During the period when communists ransacked Lithuania and thousands were forced to flee to all parts of the world, she welcomed the refugees with open heart, but her concern also rose for the people who remained behind the iron curtain.

When refugees considered it treason to visit Lithuania and their relatives, she conceded to Tysliava's last wishes and took his ashes to be buried in the land of his love. Some refugees raged with suspicion at her motives. Some day

when historians dig into archives to reconstruct events and try to understand the traumas from which the refugees were suffering — and were to suffer for the rest of their lives, even in their new affluence and security in the United States — she will be recognized as a valiant, warm hearted woman with a superbly clear mind who was unafraid of the storm of hostility her devotion to the people in Lithuania brought down upon her and the bitter name-calling that ensued.

She devoted herself to Lithuania in her own way, grateful that our people, subjected to the pain and shackles of communism, still found it possible to maintain their own culture and develop their arts and literature creatively in spite of the communist values imposed upon them. Many a man and woman in Lithuania longing for reassurance from those who seemed to have abandoned them were grateful for her compassion, humaneness and insights. She could not agree with people who belligerently professed, "I wouldn't think of visiting Lithuania and letting communists have my money," when what was at stake was the need of the people for communication with people outside of Lithuania.

Valerie and I were close. Implicitly, we understood one another's sense of values, having both been born in the United States, trusting in the democratic approach to those different from ourselves, and having faith—a truly catholic faith in the largest sense—in change and develop-

Valerie Tysliava at her concert management agency in the Carnegie Hall building.

ment. We knew that Lithuania had suffered through centuries as well as both Polonization and Russification and generally it was only the peasant who remained true to his Lithuanian heritage; we agreed that today's oppressed but educated people in Lithuania have so much more working for them for their survival.

She was always totally honest. I never knew her to be selective with facts nor distort them to fit into a preconceived propagandistic mold, even while she personally suffered martyrdom of the worst kind. With the passing of the years, people who had condemned and demeaned her for having taken her husband's ashes to Lithuania, began to visit Lithuania themselves, first surreptitiously and then openly. They finally adopted her way of thinking, although they would hardly admit to the irony that it was she who first opened the door in the darkest of times. Valerie's strength and endurance were remarkable. She was one of the truly noble individuals I have ever known.

Valerie Tysliava

*Life is a prism of my light;
death the shadow on my face.*
Sarojini Naidu-Hindu poet

Valerie Tysliava, publisher of the nationally distributed Lithuanian semi-monthly, *Vienybė*, passed away on February 18 from heart failure after a long illness. Mrs. Tysliava began working on the newspaper with her husband Joseph Tysliava and on his death in 1961 became the editor and publisher.

Vienybė is the oldest Lithuanian language paper published anywhere in the world, its first issue dating back to 1886. Mrs. Tysliava had often told friends that she longed to be alive when the 100th anniversary issue would come off the presses in 1986.

She was born in Philadelphia, Pennsylvania on December 9, 1914. In her early youth, her parents took her to Lithuania, where she attended high school and received her first piano lessons. When she returned to the States, she continued her study of the piano and art. Mrs. Tysliava developed into an accomplished pianist. She branched out and opened a concert management agency in the Carnegie Hall building. She also served as an administrator for Symphony of the Air.

She was instrumental in the promotion of the music of Lithuania and other Baltic countries, Estonia and Latvia.

She is survived by her second husband, Jonas Valaitis; a son Joseph Natangas Tysliava and grandchild, Alexander, of Woodhaven, Queens; a brother, Anthony Vaivada of McLean, Virginia; two sisters, Helen Vainiūnas of Deltona, Florida and Anne Vaivada of Brooklyn, N. Y.

Mrs. Tysliava's last request was that she be cremated and that her ashes be flown to Vilnius, Lithuania.

In Memory of Sophia Vitaitis

Sophia Vitaitis, mother of Mrs. A. J. Zenka, died on February 7th and was buried in St. Charles Cemetery after a Mass of the Resurrection at their Parish, American Martyrs in Bayside, N. Y., where the Ave Maria was sung by Mrs. Zenka's daughter, a nun, Sister Constance Zenka who has inherited her grandmother's beautiful voice.

Sophia Vitaitis was completely paralyzed on one side, lost her power of speech and was unable to make herself understood for five years.

Mrs. Vitaitis was an active member of Lithuanian Alliance of America, wife of Stasys Vitaitis, for many years Editor of *Tėvynė*, official organ of Lithuanian Alliance of America.

Sophie Vitaitis and her daughter Genevieve. Mrs. Vitaitis was a renowned Lithuanian-American artist and an active member in the Lithuanian community. Her daughter Genevieve Zenka, a very talented pianist, studied at the New York College of Music.

Reprinted from the NEW YORK TIMES, Feb. 23, 1984

Valerie Tysliava, 69, Is Dead; Ran a Lithuanian Newspaper

Valerie Tysliava, the publisher of a Lithuanian-language newspaper, died Saturday at her home in the East New York section of Brooklyn. She was 69 years old.

Mrs. Tysliava took over the newspaper, *Vienybė*, on the death of her husband, Juozas Tysliava, in 1961. The newspaper was established in 1886 and says it is the oldest continuously published Lithuanian-language newspaper in the world.

Mrs. Tysliava was born in Philadelphia and was trained as a pianist there and in Europe.

She is survived by her second husband, Jonas Valaitis; a son, Joseph N., of Woodhaven, Queens; a brother, Anthony F. Vaivada of McLean, Va.; two sisters, Helen Vainiūnas of Deltona, Fla., and Anne Vaivada of Brooklyn, and a grandchild.

NAUJA RAŠYTOJA

Pranas Naujokaitis Kanados *Moterys* žurnale rašo apie naują išeivijos rašytoją. Jis sako, kad 1982 metų data Amerikoje išspausdinta Valės Marcinkonytės beletristikos knygelė *Tiltas per Nerį*. Knygelės applanke apie autorę pasakyta: Valė Marcinkonytė-Neverauskienė gimė lenkų okupuotam Vilniui, lietuvių patriotų šeimoje. Jų namuose skambėdavo lietuviškos dainos, buvo sekamos pasakos bei padavimai, kas ir pažadino Valės polinkį literatūrai. Knyga yra jos gyvenimo neatskiriama dalis.

Baigusi Vytauto Didžiojo gimnaziją, studijavo mediciną Vilniaus universitete. Pasitraukusi Vokietijon, mokslą tęsė Hamburge ir Pinneberge. Vokietijoje savo kūrybą skaitė įvairiuose literatūriniuose būreliuose. Australijoje apie 15 metų rašo lietuviškame laikraštyje *Mūsų pastogė* ir yra Adelaidės mėgėjų teatro "Vaidila" aktorė.

"Tiltas per Nerį" yra australietės lietuviškas debiutas. Knygelę galima vadinti apysaka, net romanu. Ji vaizduoja vienos šeimos likimą Vilniuje.

Apysakoje jis linki autorei ir toliau rašyti, nes ji turinti talentą.

Literatūros kritikas Naujokaitis rašo, kad knyga įdomiai parašyta. Sakiniai sklandūs. Intriga valdoma pakankamai.

VIDA BĖDERYTĖ BAIGĖ KOLEGIJĄ

Wellesley, Mass. kolegija labai gerais pažymiais baigė Vida Bėderytė. Studijavo matematiką ir ekonomiką. Prieš siekdama aukštesnio mokslo, Vida išvyko 6 savaitių atostogoms. Lanko Egiptą ir Graikiją, o taip pat ir Vakarų Europą.

Džiaugiasi jos tėveliai: motina Regina Gervinaitė-Bederienė ir tėvas inž. Rastislav Bederis, o taip pat jos močiutė ir kiti giminės.

Vidos brolis Mark jau trečius metus studijuoja Massachusetts Institute of Technology — MIT mechaninę inžineriją.

Dail. Vilija Eivaitė, kartu su savo seserimi Marija bei jos vyru prof. Jonu Hauser lankėsi Japonijoje, kur profesorius Hauser skaitė paskaitas Osakos universitete. Visi aplankė Tokyo, Kyoto, Kamakurą, Nikko, Hakonę, Narą ir kitas įdomias Japonijos vietas, ypač domėjosi japonų menu, kultūra bei istorija.

Marija su šeima gyvena Bostone. Ir iš ten su sūnumis Marium ir Aleksu buvo atskridusi į Chicagą dalyvauti lietuvių teatro festivalyje. Aplankė savo tėvus ir pažįstamus.

Danute Skukauskaitė, studijuojanti žurnalistiką ir istoriją Carlton universitete Kanados sostinėje Otta-woje, rašo studentų laikraštyje ir dirba radijo programoje, vadinamoje *Crosscurrents*. Skukauskaitė jai duoda informacijų bei komentarų apie Tarybų Sąjungą ir bendrai, Rytų Europą. Dažnai pamini Lietuvą.

Iš Vasario 16-tos minėjimo Hot Springs, Arkansas, 1984 m. vasario 19-tą. Nuotraukoje — Dalį minėjimo akademijos meninės programos atlikę Hot Springsietės: Liucija Gudeliėnė, Ksavera Stasiukaitienė, Lore-

ta Tamošaitienė, Filicita Dungalienė, Ona Tamošauskienė, Kazimiera Sadauskienė ir Regina Sabaliūmienė. Joms akompanavo — Sister Mary Anne [prancūzė].
Jono Urbono nuotr.

Iš Vasario 16-tos minėjimo Hot Springs, Arkansas. Nuotraukoje — Lietuvos nepriklausomybės akto skaito buvusi Sibiro tremtinė — Rūkiėnė.
Jono Urbono nuotr.

Vytautas Beleckas ir sūnus Jonas, sav. WINTER GARDEN SVETAINĖS, 1883 Madison St., Ridgewood, N. Y. 11227. Telef. 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SEPTINTOJI PLOKŠTELĖ

Pauliaus Jasiukonio filmų ir plokštelių įmonė Hollywoode "Gintaras" išleido Lietuvos valstybinės operos solistės Aliodijos Dičiūtės-Trečiokienės įdainuotą plokštelę "Operų arijos". Tau jau septintas iš eilės jos įdainuotas plokštelių albumas.

Aplanke sudėtos dvi plokštelės. Grojimo laikas daugiau 90 minučių. Tai 24 įvairių operų arijos. Jų tarpe J. Karnavičiaus "Gražina".

Kitos arijos iš Ch. Gounod, P. Čaikovskis, G. Verdi, G. Bizet, A. Thomas, J. Massenet, G. Rossini,

V. Bellini, P. Mascagni, A. Borodin ir C. Saint-Saens operų.

Plokštelės aplanko viršelyje ir viduje yra šešiolika solistės nuotraukų įvairiose vaidmenyse ir Kauno operos iliustracija. Tekstas lietuviškai ir angliškai.

Solistė Nelė Paltinienė, akomponuojama vyro muziko Arvydo Paltino, atliks meninę programą Laisvės Žiburio pavasariniame koncerte balandžio 28 Kultūros židiny. Jie gyvena Vakarų Vokietijoje. Pernai jie koncertavo lietuviams JAV ir Kanadoje. Koncertuos Chicagoje ir kitur.

Sparčiai auganti milijoninė

LIETUVIŲ FEDERALINĖ KREDITO UNIJA

KASA

Yra geriausia ir patogiausia bankinė įstaiga visiems lietuviams.

- KASA už paprastas taupymo sąskaitas moka **9%**
- Už IRA pensijų indėlius KASA šiuo metu moka **10%**
- Už didelius ir mažus sertifikatus KASA moka kiek galima aukščiausius procentus.
- Visiems taupytojams KASA lengvomis sąlygomis suteikia visų rūšių paskolas.

— KIEKVIENO ASMENS INDĖLIAI KASOJE APDRAUSTI IKI 100,000 DOL.

KASOS įstaiga veikia savaitės dienomis nuo 9 val. ryto iki 9 val. vakaro, o penktadieniais iki 6 val. ir šeštadieniais iki 5 val. vak.

KASOS adresas: 86-01 114th Street, Richmond Hill, N. Y. 11418. Telefonas: [212] 441-6799

KASA kviečia visus jungtis į lietuvišką taupymo įstaigą.

Baltimore, Md.

PAGERBTAS DAILININKAS ALGIMANTAS GRINTALIS

Baltimorės Tautinės Sąjungos skyriaus pirmininko Vlado Bačansko iniciatyva, š.m. sausio 8 d. 2 val. p. p., lietuvių namų mažojo salėj, vadinamoj "Klevo Kambariu", buvo suruoštas dailininkui Algimantui Grintaliui pagerbti pobūvis.

Pobūvį pradėjo rengėjų pirmininkas Vladas Bačanskas, į salę pakvietė pobūvio kaltininką, dail. Algimantą Grintalį, kuris, lydintas žmonos Katerinos "Katy" ir garbės svečio klebono Antano S. Dranginio, lydimi svečių gausaus plojimo, perėję per salę, atsisėdo prie jiems paruošto garbės stalo. Prie garbės stalo dar sėdėjo: amerikietis svečias, Svento Petro Bažnyčios Klebonas Michael Roch, Algimanto Grintalio žmonos mamytė Bronė Balgerienė, dr. advokatė Elena Armanienė ir Julija Rastenenė.

Vladas Bačanskas paminėjo šios popietės tikslą ir pakvietė adv. Elena Armanienę programai vadovauti.

Kadangi svečių tarpe buvo amerikiečių, Algimanto Grintalio bičiulių, tai Elena Armanienė programą pravedė anglų kalboj. Trumpai perbėgo Al. Grintalio auto biografiją, paminėjo, kad jis baigė Vasario 16-osios gimnaziją Vokietijoje, išvardino išeitą mokslą Amerikos universitetuose, kad Maryland universitete buvo išrinktas "Iota Lambda Sigma Fraternity", kad vadovauja Northern High School Art departmentui, kad 1981 m. buvo išrinktas populiariausiu mokytoju Baltimorėj: (Teacher of the Year), kad suprojektavę pliene skulptūrą, kuri bus pastatyta mažame lietuvių parke prieš lietuvių namus.

Dailininkas išpuošė abi lietuvių namų sales. Jose ant sienų pakabino iš medžio išdrožtus didesnių Lietuvos miestų herbus. Jo rūpesčiu lietuvių namų 3-čiame aukšte buvo atidarytas muziejus, kuriame sutelkta daug lietuviško meno. Muziejų ant stalų išdėstyta iš medžio išdrožti lietuviški: kryžiai, koplytėlės, audiniai, juostos, staltiesės ir rankšluosčiai. Akį traukia velykiniai margučiai, gintariniai karoliai ir kiti papuošalai.

Algimantas Grintalis su savo padėjėja Elena Okiene muziejaus patalpose įsteigė medžio drožinėjimo kursus, kuriuos baigė ir gavo diplomus kelios dešimtys mokinių. Lietuviškuoju muziejum gėrisi ne tik lietuviai, bet ir svečiai amerikiečiai.

Taigi, Elena Armanienė svečiams dailininką pristatė ne tik kaip didelių gabumų menininką, bet ir neišsemiamos energijos lietuvi.

Dar sveikino: Balys Brasauskas, Lietuvių Namų Prezidentas. Jis dailininkui padėjo už jo rūpesčių pagražintas sales. Baltimorės lietuvių bendruomenės pirmininkas Vytautas Eringis, Muziejaus vardu Vytautas Česonis, Algimanto Grintalio dėdė aktorius Jonas Kazlauskas. Jis vaizdžiai papasakojo apie Algimanto vaikystės turtą: šunį "Arą" ir veršuką...

Lietuvių Namų knygyno vardu sveikino Genė Ayšrienė, Sporto

Klubo — Algis Veliuona, Savo vardu Petras Okas, Radijo programos Albertas Juškus, Juozas Gaila ir Julija Rastenenė, kuri po kalbos, prisegė po gyvą gėlę Algimanto Grintalio žmonai Katerinai ir jos mamytei Bronėi Balgerienei. Apgailestavo, kad dėl ligos šiame pagerbime negali dalyvauti Algimanto mamytė. Dar kalbėjo aktorius Kazys Vasiliauskas. Jis padeklamavo pasakėčia "Asilas ir Lakštingala", ją skirdamas Algimanto Grintalio kritikams. Paskutinė kalbėtoja buvo Emilija Railienė.

Po kalbų ir sveikinimų Algimantui Grintaliui įteiktos dovanos. Vytautas Bačauskas įteikė išrašytą sveikinimą ir padėkos adresą, Emilija Railienė gražų odinį albumą, o Ona Krivonienė gražiai išdrožtus grybus.

Įteikus dovanas Vytautas Bačanskas pakvietė ir patį dailininką Algimantą Grintalį padėkojo svečiams už jo pagerbimą. Susijaudinęs savo trumpą kalbą baigė 2-ojo Lietuvos Himno žodžiais: "Lietuviais esame mes gimę, lietuviomis norime ir būt"!

Po Grintalio kalbos, Vladas Bačanskas pakvietė Kleboną Antaną Dranginį sukalbėti maldą ir svečius pasivaišinti skania vakariene.

Patarnavo jaunos gražios merginos. Pirmiausia pateikė šaltų užkandžių: košelieną, kumpį, salotas, vėliau kalakutą su iškimšimu su keptais obuoliais, lietuviškas dešras su kopūstais ir bulvių košę. Atsirado ašočiai alaus ir bonkos, ir kaip čia Baltimorėj vadinamos, virytos... ir panašaus į anų gerų laikų Lietuvos Viešbučio Kaune ir viešbučio direktoriaus Daukšos gaminto Krupnyko...

Reikia padėkoti šeimininkei Alonai Budienei už taip skaniai ir skoningai paruoštą maistą ir gražiai suorganizuotą patarnavimą.

Sekė meninės dalis — Duetas: Janina Brasauskienė ir Igoris Kučiauskas padainavo Bernelis tinginėlis, ir Eikim mudu abudu, liaudies dainas. Duetas: Elaine Dulienė ir Vytautas Dulys padainavo: Plaukia sau laivelis, St. Šimkaus; Duetas: Vytautas Dulys ir Igoris Kučiauskas padainavo: Ar vėjai pūtė, J. Kazėno. Kvartetą: Janina Brasauskienė, Elaine Dulienė, Vytautas Dulys ir Igoris Kučiauskas padainavo: Oi kas sodai, St. Šimkaus ir Pienė W. Vaitkevičiaus. Publikai gausiai plojant, bisui padainavo dar vieną posmą iš Pienės.

Dainas paruošė ir dainininkams akomponavo muzikė Marija Krauskienė.

Po meninės dalies Vladas Bačanskas svečius pakvietė pasivaišinti karšta kavute ir įvairiais pyragaičiais.

Pagerbime dalyvavo arti 100-to svečių.

Reikia Tautinės Sąjungos Baltimorės skyriaus pirmininkui Vladui Bačanskui padėkoti už gražų dailininkui Algimantui Grintaliui pagerbimo vakarą.

Jis to pagerbimo tikrai susipelnė.
Svečias: Vosilkėlė

1984 TOURS TO LITHUANIA

9-18 Day Tours Including 11 Days in Lithuania

SPECIAL 13-DAY TOUR WITH 11 NIGHTS IN LITHUANIA [Two Full Weekends With Relatives and Friends]

Tour #314: March 14—March 26 .....\$1,199
FINNAIR via JFK

18 DAYS — LITHUANIA, RUSSIA & FINLAND

Tour #710B: July 10 — July 27 .....\$1,999
Tour #814B: August 14 — August 31 .....\$1,999

Itinerary: 11 days Lithuania, 2 Moscow, 2 Leningrad,
2 Helsinki
FINNAIR via JFK

17 DAYS — LITHUANIA, POLAND, LATVIA & GERMANY

Tour #508B: May 8 — May 24 .....\$1,769
Tour #612B: June 12 — June 28 .....\$1,899
Tour #918B: September 18 — October 4 .....\$1,829

Itinerary: 6 days Vilnius, 4 Riga, 3 Warsaw, 1 Frankfurt
LUFTHANSA via JFK & Boston

13 DAYS — LITHUANIA, RUSSIA & ITALY

Tour #429: April 29 — May 11 .....\$1,699

Itinerary: 5 days Vilnius, 5 Rome, 2 Moscow
ALITALIA via JFK

12 DAYS — LITHUANIA, POLAND & GERMANY

Tour #508A: May 8 — May 19 .....\$1,379
* Tour #612A: June 12 — June 23 .....\$1,649
* Tour #710: July 10 — July 21 .....\$1,649
* Tour #807: August 7 — August 18 .....\$1,649
Tour #918A: September 18 — September 29 .....\$1,489

Itinerary: 6 days Vilnius, 3 Warsaw, 1 Frankfurt
LUFTHANSA via JFK & Boston.

*OBERAMMERGAU & MUNICH (five day optional tour) - \$439.

12 DAYS — LITHUANIA, RUSSIA & FINLAND

Tour #507: May 7 — May 18 .....\$1,289
Tour #604: June 4 — June 15 .....\$1,639
Tour #710A: July 10 — July 21 .....\$1,639
Tour #814A: August 14 — August 25 .....\$1,639
Tour #904: September 4 — September 15 .....\$1,639
Tour #101: October 1 — October 12 .....\$1,289

Itinerary: 6 days Vilnius, 2 Moscow, 2 Leningrad, 1 Helsinki
FINNAIR via JFK

11 DAYS — LITHUANIA & POLAND

Tour #925: September 25 — October 5 .....\$1,279

Itinerary: 6 days Vilnius, 3 Warsaw
ALITALIA via JFK

10 DAYS — LITHUANIA & FINLAND

Tour #917: September 17 — September 26 .....\$1,259

Itinerary: 6 days Vilnius, 2 Helsinki
FINNAIR via JFK

9 DAYS — LITHUANIA & FINLAND

Tour #427: April 27 — May 5 .....\$1,129
Tour #511: May 11 — May 19 .....\$1,229

Itinerary: 6 days Vilnius, 1 Helsinki
FINNAIR via JFK

For brochures and detailed information, please contact:

BALTIC TOURS
293 Auburn Street
Newton, MA 02166
(617) 965-8080 or
(617) 969-1190

"LIETUVOS ATSIMINIMŲ"
Radijo Sukaktis

1941—1984

Dr. Jokūbas Stukas, Direktorius, maloniai
Jus kviečia dalyvauti

ŠAUNIAME BANKETE, KONCERTE IR BALIUJE

"Lietuvos Atsiminimų" Radijo
43 metų gyvavimo sukakčiai paminėti

Sekmadienį, 1984 m. gegužės 6 d.

Sv. Trejybės Lietuvių parapijos salėje
kampe Adams St. ir New York Ave., Newark, N. J.

Pietūs 1:00 val. p. p.

Programą atliks ir šokiams gros "Jinai ir Trys Gintarai"

Įėjimo auka: \$20 asmeniui

Koncelebracinės Mišios už gyvus ir mirusius Lietuvos
Atsiminimų Radijo geradarius bus atlaikytos **valandą
anksčiau: 12 val.** Sv. Trejybės lietuvių bažnyčioje, salės
apačioje.

Please send: (prisiųskite):

_____ Tickets (bilietų) @\$20.00

_____ Amount Enclosed (siunčiu)

Name: (Vardas ir Pavardė) _____

Address: (Adresas) _____

All reservations must be made by **APRIL 16, 1984**

Visos rezervacijos padaromos iki **BALANDŽIO 16, 1984**

SILVER BELL BAKING CO.

A. Radziūnas, savininkas

Mūsų specialybė lietuviška duona,
pyragai vedybiniams ir kitokiems
pokyliams.

Tel. 779-5156

43-04 JUNCTION BLVD., CORONA, QUEENS, N. Y. 1138

**Lietuvos nepriklausomybė Bostono miesto
valdyboj ir Lietuvių salėje**

Lietuvos nepriklausomybės minėjimo proga nuotrauka Bostono miesto
Valdyboje 1984 m. Vasario 16 d. Pirmoje eilėje iš k. į d.: Boston City
Councilor James Kelley, Ona Ivaška, Boston Mayor Roy Flynn, Lietuvių
Tarybos pirmininkas Aleksandras J. Chaplikas, Alfonsas Baika.

Lietuvos nepriklausomybės minėjimas New Jersey

Vasario 17-oji, galima sakyti, liks istorine diena New Jersey lietuviuose... Valstybės rūmuose, sostinėje Trenton, New Jersey, gubernatorius Thomas Kean, republikonas, iškilmingai paskelbė tarp Vasario 16-osios ir 23-čiosios Lietuvos Respublikos Savaitę.

New Jersey lietuvių parapijų ir organizacijų delegaciją pas Gubernatorių sudarė šie asmenys — buvo: Prelatas Jonas Šarnius, Kunigas Albertas Matulis, Jokubas ir Loreta Stukai, Kazys Jankūnas, Valentinas Melinis, Bernardas ir Viola Skripatai, Danguolė Didžbalienė, Antanas ir Emutė Gražuliai su dukra Rita, panelė Eitmanyte, Jonas ir Monika Barkai.

Gubernatorius pasakė labai gražią, lietuviams palankią sveikinimo kalbą, į kurią atsakė delegacijos vadovas, lietuvių radijo direktorius prof. dr. Jokūbas Stukas, Lietuvos Vyčių vardu, menišką lentelę su Lietuvos Vyčių ir atitinkamu užrašu gubernatoriui įteikė Lietuvos Vyčių Centro valdybos pirmininkė Loreta Stukienė, pasipuošusi tautiniais rūbais, kaip kitos dalyvės. Gubernatorių paskelbė garbinguoju Lietuvos Vyčių ir jam taip pat padovanojo gintarinius lietuviškus kolonikus.

Gubernatorius Kean draugiškai sveikinosi su kiekvienu dalyviu, ir su visais noriai fotografavosi.

Tai jau penktas gubernatorius New Jersey valstijoje, priėmęs lietuvių delegaciją Vasario 16-osios proklamacijos proga.

Oberammergau 1984

11 DAYS BAVARIA, AUSTRIA AND THE MOUNTAINS

Tour A-1: May 19-May 29 .....\$1,549

Itinerary: Munich, Spitzingsee, Salzburg, Vienna, Innsbruck & the Passion Play, Oberammergau

10 DAYS CASTLES, CATHEDRALS AND THE RHINE

Tour B-2: June 30-July 9 .....\$1,579

Itinerary: Rhine River cruise, Ruedesheim, Heidelberg, Wuerzburg, Nurnberg, Rothenburg, Salzburg, Munich & the Passion Play, Oberammergau

5 DAYS LONG WEEKEND TOURS

(Should you be traveling in Europe or ending a Lithuanian tour in Frankfurt, arrangements have been made for three long weekend tours to Munich and the Passion Play, Oberammergau

Tour D-5: June 22-26; Tour D-6: July 20-24;
Tour D-7: August 17-21 .....\$439

Itinerary: two nights Oberammergau, two nights Munich

All tours with LUFTHANSA via JFK & Boston

For brochures and detailed information, please contact:

BALTIC TOURS
293 Auburn Street
Newton, MA 02166
(617) 965-8080 or
(617) 969-1190

SPORTAS

Edvardas Šulaitis

ŽIEMOS OLIMPINIAI ŽAIDIMAI

Sausio 29 d. 11 valanda Olimpijoje (Graikija) nuo saulės spindulių buvo uždegta XIV baltosios olimpiados ugnis. Ją graikų bėgikai nunešė į "Androvido" aerouostą. Iš čia olimpinis deglas lėktuvu buvo nuskraidintas į Dubrovníką (Jugoslavija) ir pradėjo 5000 km kelią per visas šios šalies respublikas. Vasario 8 dieną ugnis išliepsnojo Sarajeve — olimpinių žiemos žaidynių sostinėje.

Kiekviena olimpiada — ryškus puslapis sporto istorijos metraštyje.

Pirmoji žiemos olimpiada įvyko 1924 metais Prancūzijoje. Joje dalyvavo 293 sportininkai iš 16 pasaulio šalių. 1980 m. olimpinėje žiemos sporto šventėje Lake Placid, New York rungtyniavo 1077 meistrai, atstovavę 37 pasaulio valstybėms.

Baltųjų olimpiadų protokoluose įrašytas ir lietuvis Kęstutis Bulota. Jis studijavo technikos mokslus Berlyne ir 1928 metais St. Moritz, Šveicarijoje išmėgino olimpinį ledą čiuožimo varžybose. Aukštų rezultatų nepasiekė: įvairiose čiuožimo rungtyse užėmė 25 — 29 vietas.

Ilgą laiką lietuvių žiemos olimpinuose žaidimuose nebuvo. Tik šiemet pamatysime Algimantą Šalną, kuris yra kandidatas į medalius.

LIETUVIUI A. ŠALNAI AUKSO MEDALIS

Ruošiant laikraštį spaudai, atėjo žinios iš Sarajevo apie gerus lietuvių Šalnos pasirodymus žiemos olimpinuose žaidimuose.

20 km. bialatono varžybose A. Šalna nedalyvavo. Gavo progą pasireikšti 10 km. varžybose ir 4x7.5 km. estafetėje. Pirmoje rungtyje jis užėmė labai garbingą penktąją vietą, o antroje — kartu su trimis kitais komandos draugais iškovojo aukso medalį.

Gerai Šalna užsirekomendavo 10 km. varžybose ir čia tik 10 sekundžių skyrė jį nuo bronzos medalio. Jam labai pakenkė du nepataikymai, šaudant iš šautuvo staciomis. Už tai jis du kartus turėjo nušliužti po 150 m. papildomai, kas jam ir kainavo medalį. Tačiau ir penktoji vieta buvo geresnė negu kito Tarybų Sąjungos rinktinės nario. Jis apgailestavo, jog neturėjo galimybės rungtis 20 km. nuotolyje, kas jam būtų buvęs geras pasiruošimas šioms varžyboms. Pažymėtina, jog 20 km. rungtyje nė vienas Tarybų Sąjungos atstovas nepateko į pirmąjį dešimtuką.

Tačiau estafetėje A. Šalnai pavyko pasirodyti gerai.

Kaunietis A. Šalna šliuozė trečiajame etape. Nors šaudydamas neišvengė klaidų, Algimantas šliuozė puikiai ir savo etapą baigė antras. TSRS biatlonininkai estafetę 4x7.5 km baigė per 1 val. 38 min. 51,7 sek. ir užėmė pirmąją vietą. Nežymiai atsiliko Norvegijos sportininkai — 1 val. 39 min. 03,9 sek.

Bronzos medalius pelnė VFR atstovai — 1 val. 39 min. 05,1 sek. Pajėgi VDR rinktinė liko ketvirta.

TSRS tarptautinės klasės sporto meistras A. Šalna gimė 1959 metais Ignalinoje. Nuo vaikystės pamėgo slides. Vadovaujamas pirmojo slidinėjimo trenerio E. Magylos, gabus paauglys netrukus tapo vienu iš greičiausių Lietuvoje tarp savo bendraamžių. Baigęs vidurinę mokyklą, A. Šalna išmėgino laimė biatlone. Prieš dvejus metus Rabičiuose netoli Minsko A. Šalna pirmą sykį gynė TSRS rinktinės garbę pasaulio čempionate.

KAUNO ŽALGIRIS — ANTROJE VIETOJE

Kaune rungtyniavo 6 geriausios Tarybų Sąjungos aukščiausios vyrų krepšinio lygos komandos. Kauno žalgiriečiai čia pralaimėjo du susitikimus, ir iš pirmos vietos nukrito į antrąją. Po pratęsimo juos nugalėjo Kijevo Strojitelis, o taip pat ir Maskvos CASK, kuris iš kauniečių pirmavimą perėmė.

TAURĖ — TSRS RANKININKAMS

Stockholme, Švedijoje pasibaigė pasaulio rankinio taurės turnyras, kuriame dalyvavo aštuonių šalių rinktinės. Lemiamame susitikime jėgas išbandė Tar. S-ga ir Danijos septyniukės. Laimėję rungtynes rezultatu 27:24, tarybiniai rankininkai antrą sykį iš eilės tapo šių varžybų nugalėtojais. Sovietų rinktinėje Švedijoje žaidė ir trys Kauno Granito kolektyvo atstovai — V. Novickis, J. Kaučikas ir R. Valucas.

Dvikovoje dėl trečiosios vietos Jugoslavijos septyniukės 22:20 nugalėjo Švedijos sportininkus.

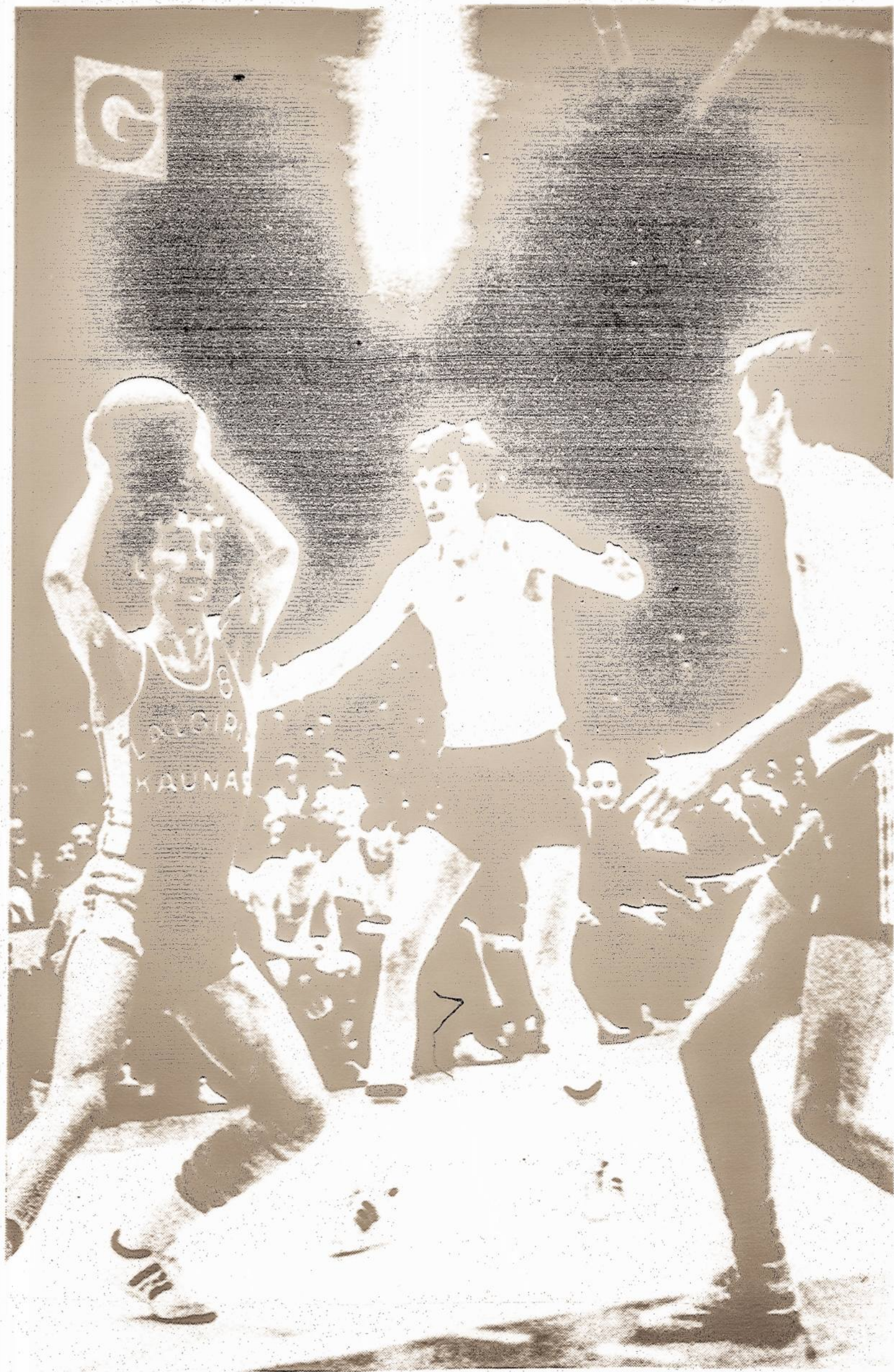
Kaune Lietuvos mažojo futbolo taurės finalinėse varžybose pirmąją vietą užėmė vietos Inkaro komanda, laimėjusi visus penkis susitikimus. Antri liko Šiaulių Tauro futbolininkai, tretis — Kauno Bangos atstovai.

Draugiškas futbolo rungtynes Maskvoje žaidė ir dvi komandos pasiskirstę olimpinės rinktinės kandidatai. Rungtynes rezultatu 5:1 laimėjo pirmoji vienuolikė. Antroje komandoje žaidė ir du Vilniaus žalgiriečiai: pirmąjį kėlinį — V. Kasparavičius (tiesa, jau 7 minutę gavęs traumą, jis buvo pakeistas), antrąjį — vartininkas V. Jurkus.

CHICAGOS LITUANICOS FUTBOLININKAI

Salės futbolo pirmenybėse Lituanica nėra naujokė. Praėjusiais metais tarp 14 komandų užėmė 6 vietą.

Šių metų pirmenybės prasidėjo sausio 15 d. Bus žaidžiama sekmadieniais iki kovo 25 d. Villa Park Odeum Arena, 1033 N. Villa Street, Chicagoje. Mūsų šaliai rungtyniauja "Major" divizijoje.

Mindaugas Lekerauskas [su kamuoliu], iš Kauno "Žalgirio", žaidžia prieš Tbilisio "Dinamo" penketuką TSRS aukščiausios lygos pirmenybėse Kaune 1984 m. sausio antroje pusėje. T. Vasiliausko nuotr.

ATIDARYTAS NAUJAS DANTŲ GYDymo CENTRAS

DR. DONATAS ALEKSANDRAVIČIUS, VEDEJAS

Metro Dental Service, P. C.

116-06 MYRTLE AVENUE
RICHMOND HILL, N. Y. 11418

Prieinamos kainos, modernūs įrengimai, patogus privažiavimas
Jamaica ir Myrtle Ave. autobusais, atidarytas kasdien vakarais
ir šeštadieniais.

SKAMBINTI: [212] 441-0909

Susitarti dėl laiko ir patikrinti kainas

Namų pirkimo, pardavimo, apdraudos
ir visais reikalais kreipkitės į

John Orman Agency

REAL ESTATE & INSURANCE

PILDOMI MIESTO, VALSTYBĖS IR FEDERALINĖS
VALDŽIOS MOKESČIŲ PAREIŠKIMAI.

Geriausias patarnavimas

110-04 JAMAICA AVE., RICHMOND HILL, N. Y. 11418
Telefonas: Virginia 6-1800

BOSTON, MASS.

NAUJA VALDYBA

Gruodžio 11 d. So. Bostono Lietuvių piliečių draugija išsirinko naują valdybą 1984-tiems metams: pirm. Aleksandras Čaplikas, vice-pirm. Danielius Averka, prot. sekr. Vytautas Jurgėla, fin. sekr. Arnoldas Plevokas, išd. Algis Mitkus ir maršalka Martynas Dapkus.

Direktoriais išrinkti Lionginas Izibickas, Birutė Mitkienė, Gediminas Ivaška, Pranas Markūnas, Stasys Grigaravičius, Antanas Andriulionis ir Aleksandras Akule.

Revizijos komisijon išrinkti: Danutė Izibickienė, Tomas Ashmenskas ir Romas Veitas. Dauguma išrinktųjų buvo ir praeitų metų valdyboje.

So. Bostono Lietuvių Piliečių d-ja yra gal viena iš didžiausių lietuvių organizacijų Naujojoje Anglijoje. Narių turi gerokai virš tūkstančio, bet į valdybos rinkimus ateina tik apie du ar tris šimtus. Draugija turi sales įvairiems parengimams, turi savo barą, skautams patalpas, o taip pat remia įvairią lietuvišką veiklą.

Šiais metais valdyba rūpinsis, kad daugiau narių prisidėtų prie veiklos.

KOMP. GAIDELIO FONDAS

"Laisvės varpo" radijo programos vedėjas Petras Viščinis kelia reikalą įsteigti kompozitoriaus Juliaus Gaidelio fondą, kuris įgalintų išleisti prieš metus (sausio 6 d.) mirusio muziko kūrinius ir juos populiarinti.

Įsteigus fondą, galima būtų ne tik tą simfoniją išleisti, bet taip pat kitus komp. Gaidelio kūrinius paskleisti lietuvių visuomenėje ir kitataučių tarpe.

Minėjimo ir fondo įsteigimo reikalui iniciatyvą turėtų imtis pirmoje eilėje tie, su kuriais komp. Gaidelis dirbo.

Minkų radijo valandėlės 50 metų sukakties koncertas ruošiamas South Bostono Lietuvių Piliečių Draugijos salėje balandžio 1 d., o rugpjūčio 12 d. piknikas-gegužinė Romuvos parke, Brocktone.

APLANKYKITE LIetuVA — 1984

Šiomet "Vilnies" administracija organizuoja dvi turistines grupes. Kaip užpėnai — 1982, bei pėnai — 1983, šiomet "Vilnies" skaitytojų turistinės grupės pabuvos Lietuvoje po 10 dienų.

PIRMA grupė išskris birželio 17 d. Maskvoje nakvos 2 naktis, Vilniuje 10 naktų. Grįžtant Leningrade 4 naktis, ir Helsinkyje 1 naktį. Būnant Maskvoje bus ekskursija po miestą: Vilniuje bus ekskursijų po miestą ir vieną dieną lankysis Kaune. Leningrade turės progą aplankyti garsų Hermitage muziejų, Petrodvoretts fontanus ir Petro Povilo tvirtovę. Ši grupė turės progos lankyti 3 teatro spektaklius. Kaina iš New Yorko — \$1860.00 — plus vizos išlaidos.

ANTRA grupė išskris rugpjūčio 19 d. Maskvoje nakvos 2 naktis, Vilniuje 10 naktų. Grįžtant namo nakvos Maskvoje 2 naktis ir Helsinkyje 1 naktį. Būnant Maskvoje bus ekskursijų po miestą: Vilniuje bus ekskursijų po miestą ir vieną dieną aplankys Kauną. Ši grupė turės progos lankyti 2 teatro spektaklius. Kaina iš New Yorko — \$1760.00 — plus vizos išlaidos.

Pirmoji grupė kelionėje bus 18 dienų; antroji, 16 dienų. Į jas įskaičiuota: skridimai, viešbučiai, maistas, ekskursijos.

Norintiems vykti su šiomis grupėmis patartina paskubėti registruotis, nes grupės nedidelės ir vietų skaičius ribotas.

Dėl registracijos kreipkitės:

"Vilnies" Administracija
3116 South Halsted Street
Chicago, Illinois 60608

Mirė Bronė Buivydaitė Lietuvoje

Sausio 29 d. Anykščiuose mirė poetė ir vaikų rašytoja Bronė Buivydaitė (Mičiulienė). Ji gimė Svėdasuose 1895 m. gruodžio 17 d. Voroneže 1918 m. baigė M. Yčo gimnaziją. Po karo grįžusi į Lietuvą, pradėjo mokytojauti. Kurį laiką dirbo Panevėžio mokytojų seminarijoje.

Slapyvardžiu Tyrų Duktė eilėrašius pradėjo spausdinti dar prieš I Pas. karą. Domėjosi ir teatru. 1930 m. Panevėžyje įsteigė Vaikų teatro skyrių. Pirmasis jos eilėraščių rinkinys "Vasaros šnekos" išleistas 1921 m.

Bendradarbiavo Skaitymuose, Vaire, Židinyje, Naujoje Romuvoje, Naujoje Vaidilutėje. Be poezijos, ji rašė prozą ir dramas. Išspausdinti jos kūriniai yra Mėlynas drugelis, Anykščių baladės, Skudučiai, Atversti lapai, Lapė gudragalvė, Auksinis batelis, Trys bičiuliai, Po žilvičiais, Pagiry maža trobelė. Suredagavo almanachą "Aukštyn." Parašė operetę "Šviesutė" (muzika M. Karkos).

Po karo B. Buivydaitės buvo išspausdinta memuarinės knygos: "Pro vaikystės langą", "Vargai vartus kilnoja".

Velionė gerai rikiuojasi į gausias šviesuolių gretas, kilusias iš Svėdasų.

Iš Svėdasų krašto yra Tumas-Vaižgantas, dailininkai K. Šklėrius ir J. Rimša, operos solistas Aleksas Kutkus, rašytojas S. Zobarskas, kunigai J. Kuzmickis, Al. Bublys, M.I.C. gyd. J. Maciūnas, dr. Vl. Bublys, inž. F. Vizbaras, agr. F. Vilytė-Manelienė ir daug kt.

Nuo 20-to amžiaus pradžios Svėdasai buvo viena pažangiausių Aukštaitijos vietų. Jau 1907 m. ten veikė gerai organizuotas kooperatyvas, o vėliau blaivininkai, šauliai, pavasarininkai buvo išvystę šakotą veiklą.

Stasys Jagėla, buvęs Lietuvos policijos pareigūnas, hydro tarnautojas Kanadoj — staiga mirė Toronto, Ont., Kanadoj.

Šveicarijoje mirė prof. Juozas Eretas

Trumpai sirgęs, kovo 12 d. Bazelyje, Šveicarijoje, mirė prof. dr. Juozas Eretas-Ehret. Nuliūdime liko vaikai Juozas, Laisvė, Birutė ir Julija. Anksčiau buvo mirusi jo žmona Ona Jakaitytė-Eretienė ir duktė Aldona.

Velionis buvo gimęs 1896 m. spalio 18 d. Bazelyje, Šveicarijoje. Susidraugavęs su lietuviams, nuvyko į Lietuvą, buvo Lietuvos kariuomenėje savanoris, Eltos informacijos direktorius, universiteto profesorius, Pavasarininkų organizacijos pirmininkas ir veikėjas. 1922 m. buvo priėmęs Lietuvos pilietybę. Į Šveicariją išvyko tik bolševikams Lietuvą okupavus, bet visuomet veikė lietuvių informacijoje, rašydamas knygas, laikraščiuose ir dalyvaudamas įvairiuose susirinkimuose.

Paskutinis jo veikalas, išleistas tik pereinamais metais vokiečių kalba, yra "Imperialismus und Messianismus der Russen" (išverstas į anglų kalbą ir leidžiamas VLIKo).

Mirė Jonas Neverauskas

Spalio 23 d. Adelaidėje mirė Australijos Lietuvių Bendruomenės veikėjas Jonas Neverauskas.

Velionis buvo gimęs 1921 m. spalio 31 d. Krosnoje. Gimnaziją lankė Alytuje, o ją baigė Vilniuje. Ten pradėjo studijuoti ekonomiką, tačiau karas visus ateities planus sutrukdė. Atsidūrė Vokietijoje, o iš ten 1948 m. emigravo į Australiją ir su šeima įsikūrė Adelaidėje. Čia Neverauskas įsijungė į Lietuvių kultūrinį gyvenimą ir jame išsilaikė aktyvus bei kūrybingas beveik iki pat mirties.

Alfonso Marcelyno, New Yorko lietuvių veikėjo, žmona Winifreda, kraujui išsiliejęs smegenyse, mirė kovo 11 d. Jie buvo pasiruošę vykti į Romoje rengiamą šv. Kazimiero 500 metų mirties sukakties minėjimą, bet staigi mirtis sutrukdė.

Liko nuliūdęs vyras, Amerikos Lietuvių Tarybos New Yorko vice-pirmininkas, sūnus ir dukra su šeimomis.

WALSH & CASSESE

FUNERAL HOME, INC.

104-38 JAMAICA AVENUE

RICHMOND HILL, N. Y. 11418

212-849-2775

212-843-4620

OUR CHAPELS CAN ACCOMMODATE 200 PERSONS.

PARKING ON PREMISES.

J. MATTHEW P. BALLAS FUNERAL HOME

MODERNI, VĖSINAMA KOPLYČIA

A. J. BALTON-BALTRŪNAS
LICENSED MANAGER AND NOTARY PUBLIC

660 GRAND ST., BROOKLYN, N. Y. 11211

Tel. STagg 2-5043

Juozas Kavaliauskas

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIUS

Licensed Pennsylvania and New Jersey

1601 S. SECOND STREET, PHILADELPHIA, PA.

Telefonas DEwey 4-5136

VIENYBĖ

Nepriklausomybės minėjimas New Yorke

Vasario Sešioliktosios minėjimas New Yorke įvyko vasario 19 d. Minėjimas pradėtas pamaldomis Apreiškimo parapijos bažnyčioje. Pamokslą pasakė kun. dr. J. Grabys. Žodį tarė ir Lietuvos generalinis konsulas Anicetas Simutis.

Kultūros židinyje minėjimas pradėtas 3 val. po pietų. Minėjimą atidarė New Yorko Amerikos Lietuvių Tarybos pirmininkas Algirdas Sperauskas ir pakvietė tylos minute pagerbti žuvusius ir kovotojus už Lietuvos laisvę.

Maldą skaitė kun. Vytautas Palubinskas, Aušros Vartų par. klebonas.

Plačiau kalbėjo Lietuvos generalinis konsulas Anicetas Simutis.

New Yorko senatorius Alfonse D'Amato, kalbėdamas pabrėžė amerikiečių spaudos, radijo, televizijos komentatorių ir taip vadinamų "sovietų politikos specialistų" naimumą. Jie vis tebepranašauja sovietų santvarkos švelnėjimą ir santykių su vakarų valstybėmis gerinimą. Tuo tarpu, pavergtosios tautos vis labiau skriaudžiamos, jų asmeninės ir religinės laisvės daugiau varžomos, disidentai tebetremiami į Sibirą arba talpinami į bepročių ligonines. Sovietai skverbiasi ir į Aziją, Afriką ir jau net į Centrinę Ameriką. Gerai, kad dabartinė mūsų vyriausybė supranta sovietų kėslus ir jiems priešinasi.

Senatorius tiki, kad sovietų imperija ilgainiui grius, ir Lietuva, Latvija, Estija vėl taps nepriklausomomis valstybėmis.

Minėjime perskaitytos New Yorko gubernatoriaus Mario Cuomo ir miesto mero Ed Koch proklamacijos ir New Yorko State Assembly bei miesto Tarybos City Council rezoliucijos.

o o o

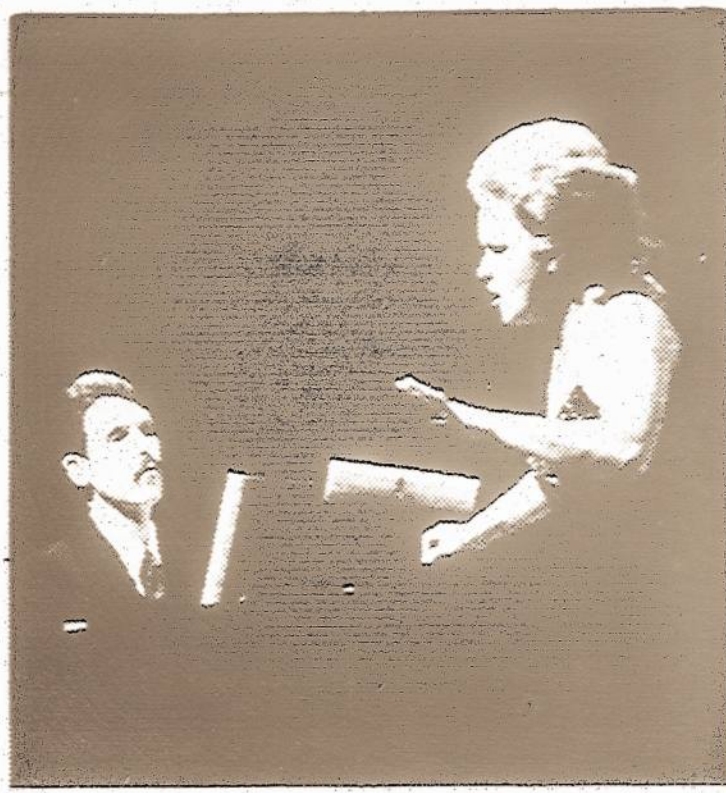
Po pertraukos kalbą pasakė inž. Jonas Jurkūnas, iš Chicagos. Kalbėtojas ragino visus nuoširdžiai prisidėti prie Lietuvos laisvinimo darbo, šalinti tarpusavio nesutarimus ir vieni kitiems reikšti daugiau pagarbos. Prelegentas peržvelgė kovas dėl Lietuvos nepriklausomybės ir plačiau nušvietė VLIKO veiklą.

Vasario 16 minėjimo proga New Yorko meras Ed Koch priėmė lietuvių delegaciją ir jai įteikė deklaraciją, skelbiančią, kad vasario 16-oji New Yorke yra Lietuvos nepriklausomybės diena. S. Narkėliūnaitės nuotr.

Meninę programą atliko solistė Regina Žymantaitė-Peters. Ji padainavo: Kur bakūžė samanota — St. Šimkaus; Debesėliai — J. Stankūno; Mano sieloj šiandien šventė — J. Tallat-Kelpšos; Dove sono, iš op. "Figaro vestuvės" — W. A. Mozarto; Tu Che Di Gel, iš operos "Turandot" — G. Puccini ir M'ama — P. Mascagni.

Solistei akompanavo Metropolitan operos dirigentas William Vendice.

Solistė Regina Žymantaitė New Yorke dainavo pirmą kartą. Plojimai publika parodė, kad solistės programos atlikimas klausytojams labai patiko. Atsidėkodama už apdovėjimus, solistė dar padainavo vieną italų kompozitoriaus dainą.

Po koncerto buvo perskaityta ir susirinkimo priimtoji rezoliucija.

Programai gražiai vadovavo Rūta Dragūnevičiūtė.

Minėjimą uždarė pirmininkas Algirdas Sperauskas. Šį kartą nebuvo daug, jau visiems įgirusių svečių sveikinimų ir įvairių padėkų.

Oras buvo geras, todėl ir šį kartą į minėjimą atsilankė apie 300 žmonių. Organizacijos dalyvavo su vėliavomis bažnyčioje ir salėje. Kaip ir kasmet, buvo renkamos aukos: Tautos Fondui, ALTui ir Lietuvių Bendruomenei. Šiame metu aukų salėje ir laiškais surinkta daugiau — \$3,500. Tautos Fondui surinkta apie \$1,500, o ALTui ir Lietuvių Bendruomenei maždaug po lygiai. (R.)

Lietuvos nepriklausomybės New Yorko miesto

minėjimas valdyboj

Lietuvių delegacija, priėmusi iš New Yorko mero Koch deklaraciją, skelbiančią vasario 16 d. Lietuvos nepriklausomybės dieną, iškelia Lietuvos trispalvę prie New Yorko miesto magistrato.

Mokytoja Jadvyga Matulaitienė šios vasaros Mokytojų studijų savaitėje Dainavoje skaitys paskaitą apie lietuvių liaudies šokius ir praves tautinių šokių pamokas.

Bronė Spūdienė, ištvėringa visuomenės veikėja, Lietuvių darbininkų 7-osios kuopos pirmininkė, SLA 5-osios Apskr. vicepirmininkė išvyko į Floridą poilsio ir aplankyti savo seserį Akeliene, gyvenančią Saint Petersburg Beach.

KASA taupytojams praneša, kad iki 1984-ųjų metų balandžio 15 d. dienos dar galima valdžiai duoti kiekvieno asmens uždarbio ir mokesčių apskaičiavimą, todėl ne per vėlu padėti pinigus į IRA pensijos sąskaitą už pėjusius (1983-uosius) metus. Kiekvienas dirbantis asmuo gali padėti \$2,000, juos nurašyti nuo metinio uždarbio sumos ir tuo būtu už praėjusius metus sumažinti valstybinius mokesčius.

KASOJE IRA indėliai šiuo metu duoda 11% (11.5% yield) metinių palūkanų, kurios taip pat laisvos nuo mokesčių. Jokiam kitam banke nerasite aukštesnių IRA nušimčių ir taip pat niekur negausite 9% (9.48% yield) už reguliarias taupymo sąskaitas, arba nuo 10% iki 11% už kitus sertifikatus.

Nedelsdami pasiteiraukite KASOJE apie IRA indėjus, apie taupymo sąskaitas, sertifikatus ir apie visų rūšių paskolas. Adresas: KASA Lithuanian Federal Credit Union, 86-01 114th Street, Richmond Hill, N. Y. 11418. Telefonas: [212] 441-6799. Įstaiga veikia šešias dienas savaitėje.

Inž. Jonas Jurkūnas

Lietuvių Atletų Klubas kviečia šachmatininkus sekmadieniais 2 v. p. p. Kultūros židinyje į draugiškus ir partijų turnyrus. Galėt išmokti ir šachmatais žaisti. Rūpinasi Arūnas Simonaitis ir Edvardas Staknys.

Švento Kazimiero sukakčių komitetas išleido Švento Kazimiero gyvenimo trumpas studijas lietuvių, anglų ir ispanų kalbomis. Jas galima užsisakyti per Švento Kazimiero sukakčių komiteto būstinę, kuri veikia Lietuvių Katalikų religinės šalpos patalpose: 351 Highland Boulevard, Brooklyne. Komitetas sudarytas Amerikos Lietuvių Katalikų Federacijos pastangomis, ir jo rūpesčiu taip pat nukalti Švento Kazimiero bronziniai ir sidabriniai medaliai.